



Erasmus+



Carpathian Woodcraft Center

Jó gyakorlatok gyűjteménye





Tartalom

Jó gyakorlatok Csehországból.....	Jó gyakorlatok Romániából.....
Egyedi rajzoló szén..... 3	Környezetvédelmi program, Városi vadvilág az embereknek címmel..... 36
Tojástempera készítése..... 4	Kis kertészek műhelye 41
Rovar hotel (darázs garázs) építése 5	Kézműves műhely a Sályi Kerámiánál..... 43
Linómetszet..... 7	Jó gyakorlatok Szlovákiából.....
Sült ponty 8	Indián kézművesség 45
Töltött krumplis gombóc..... 10	Woodcraft és tramping - Alapítók 54
Gyógynövények használata 12	Tramping: Csehszlovákia egyedi mozgalmá..... 59
Jó gyakorlatok Magyarországról.....	A tramping eredete és fejlődése 60
Fafaragás..... 16	Tramping mint társadalmi jelenség 63
Madárodú készítés..... 20	Egy jó példa: tramp kirándulás és találkozó (potlak)..... 66
Denevérodú készítése 29	Potlak..... 67
Hagyományos népi ételek főzése bográcsban 31	A tramp potlak szervezése pontokba szedve 74
Gulyás elkészítése 33	
Csülökpörkölt elkészítése 34	
Csirkepaprikás elkészítése 35	



**Az Európai Unió
támogatásával**

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.



Erasmus+



A projekt partnerszervezetei a felnőttképzés területéről gyűjtöttek jó gyakorlatokat és a projekttémákhoz kapcsolódó inspiráló tevékenységeket. Tehát mindegyik gyakorlati tevékenység a fenntarthatósággal, a környezetvédelemmel, a klímaváltozás mérséklésével, a kulturális örökséggel, a művészettel és a kreativitással kapcsolatos. A projekt során a résztvevők megtapasztalhatták ezeket a tevékenységeket egymás régiójában, és ezek közül néhányat teszteltek saját országukban, hogy fejlesszék munkájukat. Reméljük, hogy további érdeklődő szervezetek is igazán jól tudják hasznosítani ezt a gyűjteményt közös jövőnk érdekében!

Jó gyakorlatok Csehországból

Egyedi rajzoló szén

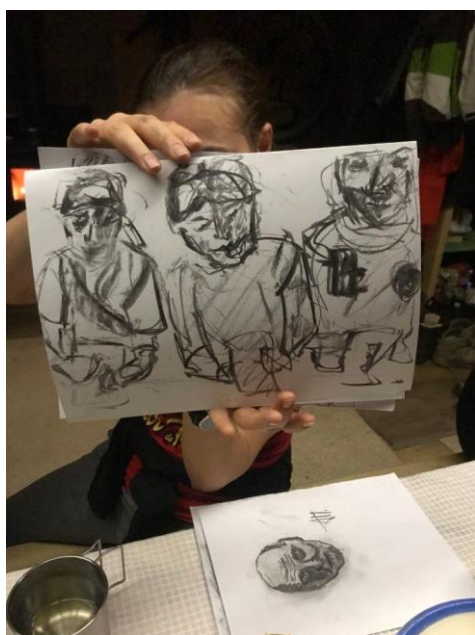
A szénrajz az egyik legrégebbi rajztechnika. Az első történelem előtti művészekről a világ festészetének leghíresebb óriásaiig, mint például Rembrandt vagy Picasso, mindenki rajzolt szénrel. A rajzhoz használt szén a fa elszénesezésével jön létre, mivel ezen égés során nincs levegő. A szenet ezután szükség szerint módosítjuk, pl. növényi olajjal beöntve. A szén előállításához lombos fák - hárs, fűz, éger - fáját kell előre összegyűjteni. Az 1-1,5 cm átmérőjű rudakat egy-két éjszakára vízben áztatjuk, hogy jobban le lehessen vágni a kérget. A kéreg lefejtése után a rudakat egy fedeles fém edényben tároljuk, ahol a fedélen egy kis lyukat készítünk, amelyen keresztül a gázok és a gőz távozik. Helyezze az edényt a benne lévő gallyakkal a tűzre, közvetlenül



a burritók sütése előtt. Körülbelül

20 perc elteltével vegye le az edényt a tűzről. Az égetési idő a gallyak vastagságától és a fa fajtájától függően változhat. Kihűlés után azonnal rajzolhatunk a karbonokkal és a torzításon kívül nem különbözik a vásároltuktól.

Kellékek: 1-1,5 cm átmérőjű gallyak, késvágó, fedeles fém edény és valami, amivel lyukat lehet csinálni a fedőn. Időtartam: kb. 1 óra





Erasmus+



Tojástempera készítése

Egyes dokumentumok szerint már az ókori Egyiptomban is használtak tojástemperát múmiák festésére. Ősidők óta szinte folyamatosan használták ezt a fajta temperát, de igazán jelentős szerepet csak a középkortól töltött be. A festők ezt a temperát használták könyvek és táblaképek megvilágítására, pl. ikonok. A 15. században azonban változás következett be az olajfestészet felfedezésével, és ez a technika fokozatosan eltűnt a festők műhelyeiből. De nagyon kevés kell ennek a temperának az elkészítéséhez. Pigmentanyagként agyag, szén, kéménykorom, hamu, téglapor, zúzott kréta-kaolin szolgálhat számunkra, amit összetörünk és szitán egyenként kis tálkákba öntünk. Óvatosan vizet adunk hozzájuk kanalanként, amíg a pigment pépes állagot nem kap. Külön tálban válasszuk el a sárgáját a fehérjétől, és adjunk a sárgájához néhány teáskanál vizet. A sárgája kötőanyagként szolgál, hogy utána ne váljon le a festék a papírról vagy a vászonról. A tojássárgája helyett használhatunk lenmag- vagy narancsolajat is, ami tartósítószerként szolgál, de nem szükséges. A tojássárgáját keverjük össze a pigmentkeverékkel 1:1 arányban, ha túl sűrű a keverék, hígítsuk fel vízzel vagy tojássárgájával, ha túl híg, adjunk hozzá pigmentet. Ha megfelelő az állaga, azonnal nekiállhatunk a festésnek!

Kellékek: szén, hamu, téglapor, agyag, tálak, szűrő, tojás, terítő, köszörűkövek, víz, ecset

Időtartam: kb. 1 óra

Egy uzsonna után, amihez használhatsz például egy friss natúr turmixot, ami az alábbi egynapos programban van leírva, elkezdheted a felkészülést az esti tevékenységekre.



Erasmus+



Rovar hotel (darázs garázs) építése

A jelenlegi gazdálkodási mód, különösen a repcetermesztés során alkalmazott nagy dóziszú növényvédő szerek használata a rovarok óriási csökkenését eredményezi természetünkben. Ráadásul a hatalmas fasorok és mezők nélküli szántóknak köszönhetően a rovarok nem rendelkeznek elegendő természetes élőhellyel.

Éppen ezért jó, ha megfelelő élőhelyet készítünk a rovarvilágot segítve a kertben. A beporzók (magányos méhek), valamint a levéltetvekkel táplálkozó ragadozó rovarok (aranylegyek, katicabogarak és lárváik, szentjánosbogár lárvák, pálcikák, szentjánosbogarak stb.) vagy csigatojásokat evők (pókok, pókok, harkályok) biztosan értékelni fogják a rovarszállót. Vásárolhat készen, vagy megpróbálhat saját maga a favázba kialakítani különféle üregeket, szívószálakat, fűrt téglákat, száraz leveleket, fát stb

A mézelő méhek szeretnek berepülni ezekbe a házakba, ahol először pollen és nektár keverékét rakják le a hosszú hasadékokba, amelyekre egy petét raknak. Végül vagy agyagdarabokkal ("falazza" a nyílást), vagy puha levelekkel ("kárpitozza" a nyílást) lezárják a kamrát. Így a repedés teljes hosszában (mélységében) egy sorban több kamra is lehet. A petével ellátott



kamrák között ismét egy agyagból vagy levélből készült válaszfal van. Amint a méhek befejezték a fejlődésüket, fokozatosan kijutnak. Ami utoljára lett betöltve, az lesz az első.

Érdekesség:

Ha van otthon egy darab 8 mm-es belső átmérőjű átlátszó cső vagy egy műanyag cső, akkor fúrhat egy nagyobb lyukat, és belehelyezheti ezt az átlátszó töltelékét. Ha egy méh szereti ezt a kamrát, időnként megfigyelheti a lárvák fejlődését a tojásból a felnőtté.

Ily módon a növényi kártevők elleni természetes biológiai védekezés megtörténik a kertjében, a magányos méhek pedig jól gondoskodnak a gyümölcsfák és cserjék





Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



beporzásáról.

A mézelő méhek, amelyeket méztermelésre tartunk, előszeretettel repülnek repceföldekre vagy virágzó hársfákra pollent és nektárt gyűjteni, mert az egész méhcsaládnak nagy és megbízható táplálékforrása. Üdvözljük kertünkben ezeket a magányos méheket, mert egyedül dolgoznak, és közelebb kerülnek a gyümölcsfáinkhoz.

A magányos méhek életét Petra Štěpánková honlapján tekintheti meg: <http://petrastepankova.cz/>. Sikerült néhány nagyon érdekes rövid videót forgatnia az erkélyükön megtelepedett fürkészdarazsak életéről.

Az itt található plakáton megtekinthető a többi rovarfaj, amelyek a rovarszállóban megszállhatnak: www.MB-eko.cz/zahrada

Alkalmos évszak: tavasz-ősz

Létszám: maximum 10 fő

Megfelelő környezet: Bel- és kültéren - asztalok és székek

Tevékenység típusa: Politechnika

Időigény: 1-1,5 óra

Eszközök és anyagok:

Egyes növények üreges szárai (kínai dísnövény, nádfű, nád vagy bodza ágak puha péppel (itt a méhek ásnek, de ez munkai igényesebb nekik)

Kerti olló

WC-papír tekercs

Üres dobozok (például őszibarackkompótból)

Gipsz és víz + edény és ragasztó a keveréshez

Jelölők



Erasmus+



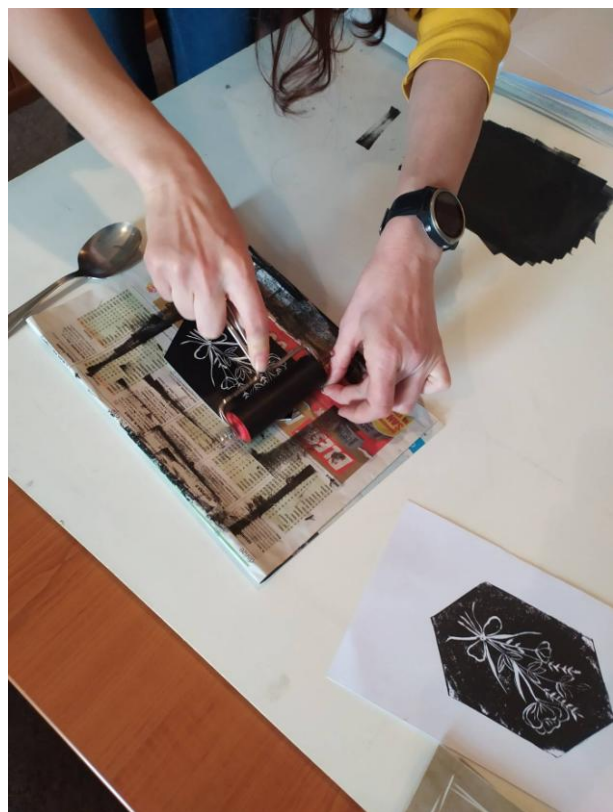
Linómetszet

A linómetszet a nyomtatás viszonylag új grafikai technikája. Ezt a technikát poszterek, művészeti nyomatok vagy textilnyomatok készítésére használják.

A linómetszetet először az iparban használták tapéta minták nyomtatására. Először a Die Brücke csoport tagjai használták 1905–1913-ban ingyenes grafikák készítésére. Akkoriban a linó nem a ma ismert PVC volt, hanem parafa és lenvászon keveréke. Nagyon népszerű ennek a technikának a többszínű változata, ahol egy vagy több mátrixot is használhatunk. Ha csak egy mátrixot használunk, akkor redukciós technikával érjük el a színnyomást, azaz fokozatosan letépjük és külön-külön nyomtatunk minden színt.

Ennek a technikának az elkészítéséhez régi linó (PVC), ceruzák a motívum újrarajzolásához, és speciális linómetsző kések szükségesek.

Nyomtatásra alkalmas anyag a papír vagy bármilyen szövetdarab, például régi ruha, amit újra kell éleszteni. Ez a blokk körülbelül három órát vesz igénybe, ez idő alatt képesnek kell lennie arra, hogy kivesse a motívumot, valamint kinyomtassa és vasalja a nyomatot az anyagra.



Először is meg kell gondolni és meg kell tervezni egy motívumot, amit aztán újrarajzolunk linóra, majd gravírozunk. Gravírozáskor különböző méretű késeket használunk, és óvatosság szükséges a kezelésükhöz, mivel a vésők élesek, ezért soha ne faragjon a saját keze irányába. Ezt követően a szövet színét henger segítségével visszük át az Ön által gravírozott mátrixra. A mátrixot ráhelyezzük a nyomtatandó anyagra, és saját súlya belenyomja a szövetbe, papírba, vagy kötőanyagcsonttal segítjük a szín megtapadását. Miután a festék megszáradt, vasalja le a motívumot a hátoldadról, és rögzítse a nyomatot.

Ez a technika nem manuális vagy időigényes, így minden kreatív rajongó számára alkalmas. A végén



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



ebből a blokkból egy olyan terméket készül, amely továbbra is szolgálni fogja Önt, és ezzel egyidejűleg bemutathatja saját egyedi mintáját.

Kellékek: régi linó, pólók vagy vászonzacskók, papír, olajfesték, textilfesték, vas, linómetszet henger, linómetsző kés, ceruza, vonalzó, vágó, esetleg könyvkötő csont

Sült ponty

Ezzel a tevékenységgel párhuzamosan tizenegy óra után kezdhethetjük meg az ebéd elkészítését. Tűzifát kell gyűjteni, tűzrakást kell készíteni és meggyújtani. Ezt valamelyik szervezőnek kell megtennie, de természetesen rábízható egy rátermett résztvevőre is. Ha az egyik résztvevő nem tud tüzet rakni a természetben és táplálni azt, a tanfolyam során elmagyarázhatja és bemutathatja neki. Például minden résztvevő elmehet fát gyűjteni a szünetben, így felhalmozódik elég fa, és nem kell a továbbiakban gyűjteni. A választott ebéd ponty.

A tüzet sík, tiszta helyen gyújtjuk meg, hogy a közelében vagy felette ne legyen olyan anyag, amely könnyen meggyulladhat. Emiatt például nem rakunk tüzet az erdőben vagy a száraz fűben. A tűzrakás

Hozzávalók:

Megtisztított, kibelezett ponty, főtt burgonya, tejföl, majonéz, ecetes kapor, lilahagyma, fehér hagyma, petrezselyem, só, bors, zsemlemorzsa, sima liszt, szeletelt mandula, tojás, kaporolaj, citrom, napraforgóolaj

Eszközök:

Kések, csontozó kések, fakanál, vágódeszka, kanalak, szűrőedény, tálak, vízforraló, fa, grillfogók, olajadagoló



előkészítését a talaj felső rétegének levelekből és fűből való gereblyezésével kezdjük, esetleg mély gödröt ásunk a földbe. A tűzhely szélét kövekkel rakjuk körül, ami megakadályozza a lángok átterjedését a környezetre. Köveket találhatunk például egy közeli patakban. Tűzgyújtáshoz hagyományosan nyírfa kérget használunk, amely nedvesen is kiváló erre a célra. Először kis tűlevelű gallyakat helyezünk rá, az úgynevezett gyújtóst, majd vékony száraz faágakat. Kézzel a lángba tolhatjuk őket, hogy a legnagyobb térfogatuk elkezdjen égni. Ha sikerül, máris közepes rudakat teszünk bele. Utánuk jöhetnek a nagyok vagy a nedvesek. Előnyös, ha az elején minél nagyobb tüzet rakunk, így olyan parazsat hozunk létre, amely megtartja a hőt, és könnyebben tudjuk tartani ezt a meleget még mérsékelt tűznél is.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



'Csehország'
Egyesület
společnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Időigény - a résztvevők tapasztalatától függ, de minimum 2 óra

Célközönség: 15 év feletti, ha nem bánják egy elpusztult állat és a vér látványát.

Ez az étel klasszikus fogás a cseh karácsonyi asztalokon, bár sokan cserélik a klasszikus egész pontyot szeletekre. Ez a hal már a középkor óta jelen van hazánkban, elsősorban a dél-csehországi tógazdálkodási hagyomány és a kereszténység miatt (böjtkor a hal nem számít húsnak). Hagyományosabb a fekete ponty receptje, amelyben a halat sűrű, édes szószban, gombóccal tálalják. A karácsonyi háromcsomagos sütés csak valamikor a XX. században jelent meg hazánkban.

Főzésünk során törekedtünk az alapelemek megtartására, egyúttal valami újdonsággal is kiegészítve, hogy megmutassuk magunknak, hogy a klasszikusokat másképp is lehet készíteni. A közeli farm halait előző nap leölték és kidobták. A helyszínen megtisztítottuk, vágtuk őket. A megtisztított filétet fűszerezve a hagyományos cseh lisztes-tojásos-zsemlemorzsa bevonatba tekertük. Három edénybe a zsemlemorzsához mandulareszeléket és kakukkfűvet tettünk, hogy ropogós és illatos legyen. A hagyományos burgonyasalátát mindenki másképp készíti, és szerettünk volna egy alternatív, egészségesebb változatot is elkészíteni. A salátát ezért tejföllel és ecetes kaporral ízesítettük meg. A tányéron a salátát finomra vágott lilahagymával és petrezselyemmel fejeztük be, és kaporolajjal meglocsoztuk. Bográcsban,





Erasmus+



tűzön, magas olajrétegben aranszínűre sütöttük a pontyfilét.

Az eredmény kiváló volt, mindannyiunknak nagyon ízlett az étel. Még azok is dicsérték, akik rendszeren nem esznek pontyot. A vegetáriánusok csak salátát fogyasztottak ebédre, amit nagyon szerettek. A program egy lehetséges érdekes kiterjesztése az egész hal felhasználása, amelyet a résztvevők elkészíthetnének és kibelezhetnének, vagy legalább megtanulnák, hogyan kell csinálni.

Töltött krumplis gombóc

A gombócokat valamikor a középkorban találták ki, de messze nem úgy néztek ki, ahogy ma ismerjük. Gyakran morzsolt kenyér- vagy rizsdarabokat tettek hozzájuk. A 19. században osztrák szomszédaink a legkifinomultabb formájukba vitték őket bécsi galuskával, amelyből nem hiányoznak a fűszernövények és a barnított szalonnadarabok.

Itt, Csehországban, Amerika felfedezése óta rengeteg krumplink volt, és háziasszonyaink abból találtak ki mindenféle ételt és mindenféle galuskát is. Legyen szó šulánkyról (gyakran főételként, mákkal, cukorral és vajjal megszórva, az olasz gnocchihoz hasonlóan), vagy köret krumpligombócról volt szó, mindig jól sikerült, mi csehek pedig imádjuk a galuskát.

Idő: 40 perc + 50 perc a burgonya főzése és hűtése

Célcsoport: 10+

Ebben az ételben sok hozzáánk, csehekhez közel álló hozzávaló ötvöződik, mint például a burgonya, sertéshús, hagyma, szezonális gyümölcsök, lekvár stb.

Módszer:



Forraljunk fel egy fazék enyhén sós vizet. Mérjük meg, mossuk meg a burgonyát, tegyük az előkészített fazékba. Főzzük puhára, körülbelül 15 percig, a burgonya fajtájától és méretétől függően.

Közben elkészítjük a töltelékeket. A füstölt húst apró kockákra vágjuk, és kevés vízzel egy serpenyőbe tesszük, és lassan felforrósítjuk. Így a

Hozzávalók kb 25 gombóchoz:

Tészta:

- 1 kg burgonya
- 2 tojás
- 300 g durva/féldurva liszt
- só

Töltelék:

- 500 g szalonna/füstölt
- disznózsír
- tejföl
- ásitott
- vaj
- zsemlemorzsa
- kristálycukor
- porcukor
- metélőhagyma
- hagyma
- szezonális gyümölcsök, például sárgabarack, eper...



Erasmus+



hús kiengedi zsíriját és saját levében sül meg. A hagymát apróra vágjuk, és a megpirult húst kivesszük a serpenyőből. A hússültet felforrósítjuk, kevés disznózsírt adunk hozzá, és beleöntjük a hagymát, aminek pirulni kell. Enyhén sózzuk, cukrozzuk, és aranybarnára sütjük, majd félretesszük.

Egy serpenyőben olvasszuk fel a vaját, és adjuk hozzá a zsemlemorzsát/mézeskalácsot. Aranyszínűre sütjük és félretesszük.

Ha a burgonya villával átszúrva puha, lecsepegtetjük, és a megfőtt burgonyát reszelőn finomra lereszeljük. Hagyjuk kihűlni, majd keverjük össze a liszttel és a tojással. Sima, tömör tésztát készítünk.

Forraljunk fel egy fazék vizet a gombócokhoz, és ízlés szerint sózzuk meg, hogy a tészta íze legyen. Az asztalt bőségesen meglisztezzük, és a tésztát ráforgatjuk. Egyenletes hengerré formázzuk, vagy több azonos méretű hengert, ha nagyobb mennyiségű tésztát készítünk. Vágjuk a tekercsét kb. 14 db szeletre egy késsel.

Minden darabot az oldalára nyomunk, és a közepére teszünk egy teáskanálnyi a mi általunk kedvelt tölteléből. A kezünket lisztezzük és a töltelékkel a tészta belsejébe zárjuk. A kész gombócokat kis adagokban forrásban lévő sós vízbe csepegtetjük. Kb. 7-12 percig főzzük, a gombócok méretétől függően.

SAJTKRÉM

Eszközök és anyagok:

- tálak,
- kések,
- vágódeszkák

Nyersanyagok:

- Túró, kenhető vaj Só
- Kemény sajt

Friss fűszernövények – metélőhagyma, petrezselyem, bazsalikom, édeskömény stb. és ehető virágok díszítéshez

Teljes kiőrlésű kenyér vagy (kovászos) kenyér

A kenhető vaját és a túrós alapot összekeverjük, hozzáadjuk az apróra vágott fűszernövényeket. Metélőhagyma, petrezselyem, bazsalikom, metélőhagyma, gerezd fokhagyma és hasonlóak megfelelőek. Ízlés szerint tehetünk bele egy kis reszelt sajtot vagy sót is. A kenhető kenyeret kovászos kenyérré vagy teljes kiőrlésű kenyérré kenjük, és ehető virágokkal díszítjük.

Édesen, olvasztott vajjal, porcukorral, pirított zsemlemorzsával, vagy sósan sült hagymával, metélőhagymával és tejjel tálaljuk.

Ennek az ételnek az az előnye, hogy elkészítése során lehetőség szerint nagyszámú résztvevő bevonását teszi lehetővé. Ugyanakkor praktikus, hogy egy olyan ételről van szó, amely



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společně pro lidi a venkov



könnyen elkészíthető hús formájában vagy hús nélkül, attól függően, hogy milyen résztvevőkre számítunk. Ebéd után a résztvevők megpihenhetnek, miközben előadást hallgatnak a gyógynövényekről, gyógyászati és gasztronómiai felhasználásukról. Ezt követi maga a gyógynövényes turmix elkészítése.

Létszám: maximum 10 fő

Gyógynövények használata

Megfelelő évszak: egész évben (limonádé csak bodzavirágzáskor)

Megfelelő környezet: Beltéren vagy kültéren - asztalok és székek

Tevékenység típusa: Ételkészítés, főzés

Szükséges idő: 1 óra

Tájékoztató a témában az előadó számára:

Gyógynövények gyűjtése

Márciusban és áprilisban kezdjük a gyógynövények gyűjtését és az első fagyokig tudjuk gyűjteni.

Amikor a vadonban gyógynövényeket gyűjtünk, ügyelnünk kell arra, hogy tiszta környezet legyen, ahol nem használtak vegyszeres permetet, nem közlekedtek autók vagy nem sétáltak a kutyák). Óvatosan gyűjtjük össze a fűszernövényeket, hogy ne sértsük meg az egész növényt (gyökerénél fogva ne húzzuk ki), és annyit szedünk, amennyit valóban felhasználunk. A gyógynövények ajándékok, tisztelettel és alázattal kell bánni velük.

A gyűjtési technikák eltérőek, attól függően, hogy a növény melyik részére van szükségünk. A gyökereket (pl. comfrey vagy torma, torma stb.) általában kora tavasszal, a levelek kihajtása előtt vagy tél előtt gyűjtik, amikor a levelek már visszahúzódnak. Tavasszal gyógynövények és fák virágait gyűjtjük (hársfélék). Később az egész virágzó töveket begyűjtik. Ősszel gyógygyümölcsöket is szüretelünk. A kisebb virágokat szitára vagy kendőre terítjük. A levendulát, anyafüvet, zsályát, ürömet és más virágos gyógynövényeket ollóval egészben levágjuk. Az egész szálakat fejjel lefelé kötegekbe akasztjuk és hagyjuk jól megszáradni. Az egészzet vászonzacskóban tároljuk. Lereszeljük és őröljük egészen felhasználás előtt. A jól szárított gyógynövények 1 évig elállnak. Rendszeresen ellenőrizzük őket, hogy nem került-e beléjük a moly.

A fűszernövények frissen használhatók akár közvetlen fogyasztásra, víz ízesítésére citromszeletekkel (menta, citromfű, mályva, körömvirág, kakukkfű) vagy sajtokban és más kenhető, salátákban.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



společní pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Gyógynövényekből teákat, főzeteket, főzeteket, olajokat, eceteket vagy tinktúrákat készítenek. Használhatók kozmetikumokban, valamint kenőcsök és krémek összetevőiként, felhasználásuk valóban széleskörű.

Saláták ehető virágokkal

A nappali liliom virágai ehetőek és nagyon jók, díszítsünk vele például egy klasszikus salátát.

Sárgarépa saláta almával, mályvacukorral és citromfűvel díszítve.

A lila mór mályva, a narancssárga körömvirág, a sárga édeskömény virágai és a kék borágó virágai csodálatosan díszítenek egy egyszerű uborkasalátát.

A vízitorma egészben ehető – szárral, levelekkel, virágokkal és magvakkal. Csípős íze retekre és tormára emlékeztet. Ehetsz begónia virágot is (savasabb, mint a sóska) (további információ: Virágszakácskönyv - Jana Vlková)

Gyöngyöző limonádé fekete bodza virágából

Kb. 2 liter vizet 0,5 kg cukorral felforraltunk és hagyjuk kihűlni. Tegyük legalább 15 szár nélküli virágot (vagy akár 30 darabot) egy nagy uborkás üvegbe. Adjunk hozzá 2 szeletelt citromot, és töltsük fel az üveget felforralt, lehűtött édes vízzel. Kendővel átkötve 1 hétig állni hagyjuk a napon. Ezután leszűrjük, hűtőben tároljuk és hamarosan felhasználjuk.

Egyéb ötletek:

Növényi olajok, ecetek és tinktúrák

Úgy állítják elő, hogy kiválasztott fűszernövényeket szűz olíva- vagy napraforgóolajban (vagy almaecetben) legalább tizennégy napig, zárt palackban, napon keresztül macerálnak. Ezután a macerát leszűrjük és hűtőszekrényben tároljuk. Ugyanígy készíthető tinktúra. A gyógynövényeket ezután alkoholban macerálják (például vízitorma vagy tobozvirág – Echinacea, amelyek fertőtlenítő hatásúak).

- Eszközök és anyagok:
- Nagy uborkás üveg (4l)
- Szita, szűrőedény
- Nyersanyagok:
- 0,5 kg cukor
- 2 citrom
- Bodzavirág (napsütéses időben teljes virágzásban szedje, de az elvirágzottakat ne!)



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



szociális pro lid a venkov



Fűszerkeverék

Összetört szárított fűszernövényekből készítsünk ételízesítő keveréket főzéshez, sütéshez (aprításhoz használhatunk robotgépet is). Tartalmazhat: lestyánt, zellert és petrezselymet, édesköményt, kakukkfűvet, zsályát, bazsalikomot, zsályát, majoránát, valamint némi mályvát és körömvirágot, amelyek érdekes színt adnak a keveréknek. Igazán kiváló ízesítő levesekhez, húskeverékekhez, pörkölttekhez, de vegetáriánus ételekhez, hüvelyesekhez is.



Pitypang szörp (általános recept gyógynövényekhez)

Examples of using herbs

- for coughs, use plantain, hyssop, sage, motherwort and moorish mallow to help clear mucus
- again, without and linden works best for colds
- for good digestion, a mixture of sage, mint and chamomile is suitable
- lemon balm, St. John's wort and lavender with rose for relaxation and good sleep

Kb. 2 liter pitypangfejet szedünk. Száraz és napos idő esetén szedjük, nem este, amikor zárnak. Forraljunk fel két liter vizet, és oldjunk fel benne 40 g citromsavat.

Ezután lehűtött vizet öntsünk a pitypangvirágokra. Adjunk hozzá két jól megmosott és apróra vágott biocitromot, a héjával együtt. Hagyja ázni egy éjszakán át. 24 óra elteltével szűrjük át egy tiszta és száraz pelenkán vagy vászonon (mosásakor ne használjunk öblítőt) és nyomjuk össze. Öntsük egy 5 literes fazékba, és adjunk hozzá 2 kg cukrot. Melegítsük fel 80 °C-ra, majd tartsuk fenn a hőmérsékletet 20 percig. Végül a szirupot kifőzött, csavaros kupakkal ellátott üvegekbe töltjük és fejjel lefelé fordítjuk, vagy lefektetjük. A szirup jövő tavaszig kitart nekünk. Emésztésre, májtámogatásra kiváló, emellett nagyon finom. Az érdekesebb illatért 0,5 l gyermekláncfű helyettesíthető 0,5 l szárított hársvirággal, vagy adhatunk hozzá csalánt és borostyánt. Jó étvágyat!

Gyógyító teák

A gyógynövények szezonban frissen gyűjthetők, vagy télre száríthatók. Különböző kombinációkat próbálhatunk ki, például milyen ízűek vagy milyen gyógyhatásúak a gyógynövények. A menta, a lonc, a cickafarkfű, az anyafű, a kamilla, a hárs és a bodza különféle kombinációi alkalmasak rendszeres ivásra. Mi azonban sokáig nem iszunk semmilyen gyógyteát, és változtatjuk a különböző típusú gyógynövényeket.



Erasmus+



A mi tapasztalatunk

Nagyon gyakran dolgoztunk gyógynövényekkel az ügyfelekkel, szinte minden látogatáskor. A jelenleg virágzó készlet kiválasztása természetes módja az ügyfeleknek a durva és finom motoros készségeik képzésében, ez segít nekik képet alkotni arról, hogy melyik évszak van éppen. Ráadásul bármilyen étel elkészítése a legjobb motiváció.



A program délután ezzel a workshoppal zárul. Ha rövid lenne, hozzáadhat például egy sétát a környéken, hogy azonosítsa a talált gyógynövényeket és fákat, vagy bármilyen programot a fent említett kétnapos programból.



Erasmus+



Jó gyakorlatok Magyarországról

Fafaragás

A fafaragás egy ősi alkotótevékenység, nagyban fejleszti a kreativitást, a térlátást, a szépérzékét. Megtanulhatunk általa rajzolni, és jobban megismerhetjük a fát, mint élő anyagot, a benne rejlő kiaknázható lehetőségeket.

A faragónak értenie kell a szerszámok használatához, karbantartásukhoz, leginkább élezésükhöz. A fafaragás lelki békét, harmóniát teremtő alkotó munka, feltölti a gyakorlatok résztvevőit, lelkesít, s beszippantja az embert, aki utána már mindig ezzel szeretne foglalkozni.

Kezdőknek minden esetben puha és homogén szerkezetű fák ajánlottak az első gyakorlatok, próbálkozások elkezdéséhez. Egy nyers fát sokkal könnyebb faragni, mint egy száraz fát, de igazán szép és tartós darabokat csak többéves, szakszerűen tárolt és lehetőleg természetes módon szárított faanyagból lehet készíteni. Ami faragás után szárad meg, az vetemedik és repedezik.



A legalkalmasabb faanyagok a hársfa és az égerfa. Puha, homogén rostszerkezetük és magas viasztartalmuk garantálja a kellemes faraghatóságot. Színük és szépen rajzolt erezetük miatt nagyon kedvelt faanyagok a cseresznye és a diófa. Sokoldalú használatnak örvend a juharfa és a szilvafa. Fametszetekhez pedig legalkalmasabb az előzőektől keményebb kőrtefa. Ha sikerül beszerezni tujafát, az önmagában is szemet gyönyörködtető szín kavalkádot nyújthat s válhat igazi csodává kezünk ügyében.

A Kosariska erdei központban mi sem kézenfekvőbb, mint ennek a helyben korlátlanul rendelkezésre álló természetes anyagának a felhasználása, használati és dísz tárgyak készítése az egyes foglalkozások során.

A továbbiakban két egyszerű, bevezető jellegű gyakorlatot mutatunk be, mely gyors sikerélményt adhat a foglalkozások résztvevői számára, s tovább inspirálhatja őket a fafaragással való ismerkedés terén.





Erasmus+



A foglalkozás elején hívjuk fel a figyelmet, hogy az eszközök élesek, balesetet okozhatnak, így fokozott óvatossággal végezzék a gyakorlatokat, hogy mindenki legalább annyi ujjal távozzon, amennyivel érkezett. És azért egy elsősegély készlet legyen közelben.

Bodzagyűrű faragása

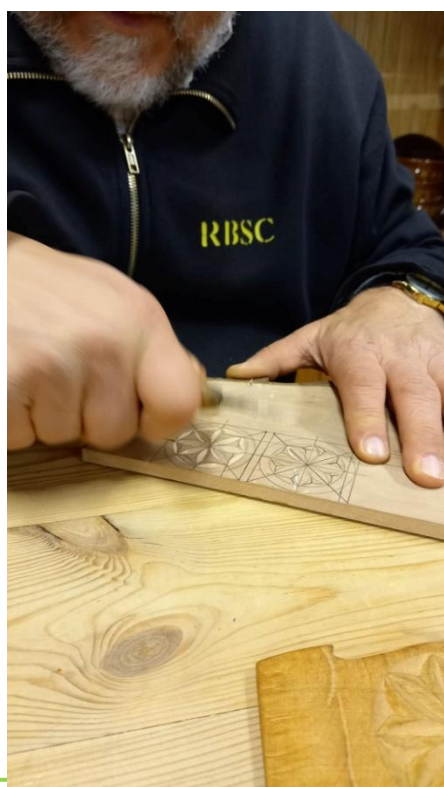
Ezen gyakorlatunk részben bevezetés az eszközhasználatba, másrészt az első tapasztalatok megszerzésére használjuk fel. Előkészületnek friss bodza ágakat gyűjtünk, kb 3-4 cm vastagokat és ezeket felszeleteljük fűrészsel, vagy vágókoronggal 1-2 cm széles korongokra.

Minden résztvevő választ egy neki szimpatikus korongot, s a késsel a közepét elkezdjük faragni, amíg teljesen át nem lyukad. Ezt követően körkörös mozdulatokkal egyre tágítjuk a lyukat, amíg kényelmesen az ujjunkra tudjuk húzni. A kérget is lehánthatjuk róla, s az így lecsupaszított felületet egyszerű mintákkal tehetjük egyedivé. (ívek, hullámok, feliratok...) Ok, ez valóban könnyű volt, ugye?



Ékrovásos faragás

Ezzel a technikával egy új világ tárul elénk, szintet lépünk, az eszközhasználat is változatosabbá válik, bár kezdőknek az alapkések használata javasolt.



Az ékrovásos faragás metszőtechnikát követel, ami azt jelenti, hogy nem elég a kést csak nyomni, hanem a kés élének is lassan csúsznia kell, hogy elmetssze a fa rostjait. A minták kiemelését nem szükséges egy lépésben elvégezni. Apróbb darabonként is kiemelhetjük a forgácsot addig, míg a minta ki nem alakul.

A kés választásánál fogjuk meg a késeket. Próbálgassuk őket! A kés fogása lényeges a számunkra, hiszen a továbbiakban ezzel fogunk erőhatást kifejteni. A kés pengéjének kialakítása befolyásolja a könnyen kifaragható minta alakját. Egy hegyes mintát nem tudunk kiemelni



Erasmus+



tompább hegyű késsel. Kis ívű mintánál nem tudjuk íven tartani a széles pengéjű kést. Gyakorlatilag nagyon sokféle kés létezik, ezért szinte csak az alapkéseket tudjuk azonnal megvásárolni a kereskedelemben. Az egyedi mintákhoz szükséges különleges formájú késeket nekünk kell megrendelni, legyártatni, esetleg elkészíteni. Régen a pásztorok a Kárpátokban és az Alpokban egy bicskával is gyönyörű alkotásokat hoztak létre, akkor úgy gondolom, mi is néhány alapkéssel számtalan gyönyörű mintát, alkotást készíthetünk el.

A kést úgy fogjuk meg, mintha krumplit pucolnánk. A hüvelykujj szabadon marad. A hüvelykujjal támasztunk, markunk és hüvelykujjunk erejével húzzuk, csuklónkkal vezetjük a kést a fában. Akinek nincs gyakorlata a faragásban, annak ajánlatos rögzíteni a munkadarabot egy asztalra. Ha mégis kézbe venné, a kezdetekkor ajánlatos vágás-szúrásbiztos kesztyűben tartani a munkadarabot a faragáshoz.



Maga az ékrovás leginkább az instrukciókkal kísért bemutatóval tanulható meg. Egy ilyen angol felirattal ellátott videót tekinthetünk meg az alábbi linken:

<https://www.faragoszerszam.info/faragoleckek/>



Kezdjük el az egyenes vonalak faragását Ezek faragása a fa szálirányához képest merőlegesen könnyebbek. A fa növekedési irányával megegyező, tehát ezzel párhuzamos faragásnál előfordulhat, hogy a fa száliránya elviszi a kést valamilyen irányba. Ezért először a fa szálirányára merőleges vonalakat faragunk majd a száliránnyal 45 fokos szöveget bezáró vonalakat.

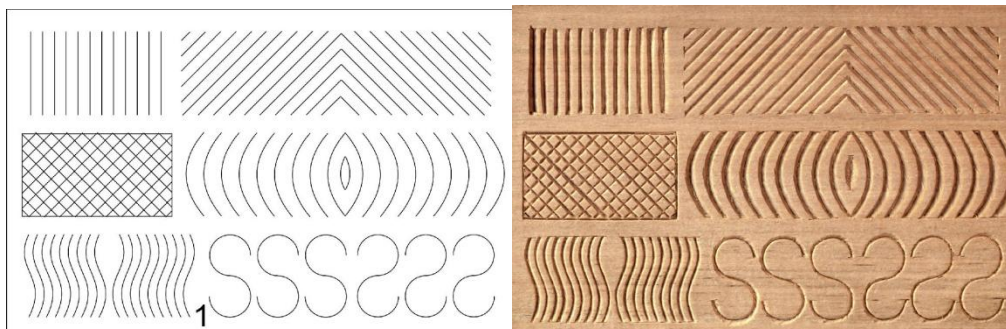


Erasmus+



Magunknak is rajzolhatunk mintákat, de vannak letölthető mintasablonok is az egyszerű vonalaktól az egészen összetett mintákig:

<http://www.fafaragas.info/diszito-faragas/>



Ezeknek kaphatók előre, a puha hársfára rajzolt verziói, melyekkel egyből indulhat a gyakorlás:

<https://www.faragoszerszam.info/termekategoria/farago-leckek/>

Aki megszereti a faragást, érdemes megismernie a különféle szimbólumrendszereket is. Nagy segítséget nyújtanak a mintakincsünk gyarapítására a tájházak, a múzeumok, a kiállítások, könyvek. Bátran nézzük meg az alkotásokat, forgassuk a könyveket, és természetesen a faragókésünket!





Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společně pro lidi a venkov



Madárodú készítés

Bár számos őshonos madarunk életmódja odúhoz köthető, a legtöbb madárfaj nem képes önmagának odút készíteni. Egy természetes, háborítatlan ökoszisztémájú erdőben az elhagyott harkályodvakban találnak otthonra többek között a kisebb, nem odúkészítésre teremt csőrrel rendelkező énekesmadarak. A harkályok erőteljes, ék alakú csőrükkel a táplálékszerzés és fiókanevelés során egy év alatt több odút is készítenek: a fészkelő üregük, illetve a fakártevők (pl.: farontó lepke hernyója) utáni kutatás során készített kisebb-nagyobb vájatok szolgálnak később élőhelyül a többi odúlakó madárfajnak.



A településeken és a mezőgazdasági területeken egyaránt jelentkező természetvédelmi probléma, hogy az idősebb, odúképződésre, odúkészítésre alkalmas vastagságú fák állománya alacsony, csökken vagy már teljesen el is tűnt. A harkályok a beteg, idősödő fákat veszik

kezelésbe, amiktől a kert tulajdonosok igyekeznek mielőbb megszabadulni. Ennek következtében a lakóhelyek közelében igencsak lecsökkent a harkályok, és így a fészkelésre alkalmas odúk száma is.



Itt lehet nagy szerepe a mesterséges odúk készítésének és kihelyezésének, mely igazán kreatív természetvédelmi tevékenység, remek lehetőség a közös munkára, a madarokról tanulásra, s a Kosariska Erdei Központ tevékenységei közé maximálisan beillik.



Erasmus+



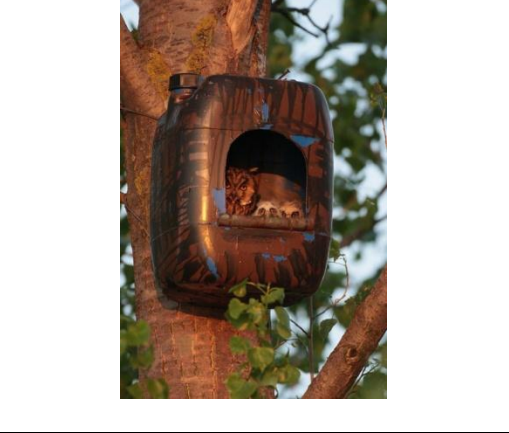
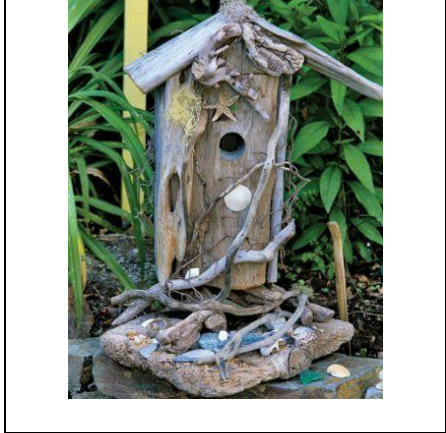
Odútípusok

Az odúk készítésére rengeteg ötlet és kreatív megoldás létezik. Azt, hogy milyen madarak foglalják majd el az elkészített odút, annak mérete, s bejárata, szakszóval röpnílása határozza meg elsősorban.





Erasmus+





Erasmus+



Az odúk és a röpnylások mérete, alakja alapján a szakemberek A – B – C – D típusú odúkat különböztetnek meg. A településeken leggyakrabban előforduló fajok többsége (cinegék, verebek, csúszka, stb.) általában a B- típusú odúkat részesíti előnyben, ezért elsőként szerencsés lehet ilyen típusú odúkat készíteni és kihelyezni.

Az **A-típusú** odú a kékcinege és barátcinege megtelepítését szolgálja. Az odú méreteivel tökéletesen leképezi a kis fakopáncs természetes odúját, amelyet ezek a kis énekesmadarak laknak be, miután a fakopáncs kiköltözött onnan.

A **B-típusú** odú alkalmas a legtöbb kertben is előforduló madárfaj megtelepítésére, éppen ezért ez a leggyakoribb odútípus, ami a nagy fakopáncs természetes odúját kívánja leképezni. Az énekesmadaraink közül elsősorban a széncinege, de gyakorlatilag az összes cinegefaj megtelepedhet benne. Rajtuk kívül a csúszka, a seregély, a nyaktekercs, és a búbos banka is otthonra találhat ebben az odúban.

A **C-típusú** odú kissé kilóg a sorból négyszögletes röpnylásával és sekélyebb üregével, de mindezek teszik tökéletes fészkelő helyé a fali résekben vagy párkányok zugaiban fészkelő madarak számára, mint például a kerti rozsdafarkú vagy a szürke légykapó.

A **D-típusú** odú a nagytestű fekete harkály természetes odújának másolata. Ezt az odútípust olyan kertekben érdemes kihelyezni, amely erdőszélen vagy egy nagyobb park közelében van, ugyanis ebbe az odúba a macskabaglyot, a füles kuvikot, számos harkályfélé, a kék galambot, a seregélyt és a búbos bankát is várhatjuk.



Erasmus+



Kerek röpnylású odúk

Odútípus	Madárfajok	Belső alapterület	Mélység	A nyílás átmérője	Elhelyezés magassága	
		cm			m	
A	Barátcinege	10 x 10	20-22	2,5-2,8	2-4	
	Kék cinege					
B	Széncinege	12,5 x 12,5	20-25	2,8-3,4		
	Nyaktekercs					
	Házi veréb					
	Mezei veréb					
	Csuszka					
D	Seregély	15 x 15	30-35	6		2-8
	Füles kuvik	20 x 20	40-42			
	Búbosbanka					
	Macskabagoly	30 x 30	65-70	20	5-8	



Szögletes röpnylású odúk

Odútípus	Madárfajok	Belső alap	Mélység	A nyílás magassága	Az elhelyezés magassága
		cm			m
C	Ökörszem	11 x 11	18	2-8	0,5-1
	Házi rozsdafarkú	12,5 x 12,5		6	2-5
	Vörösbecg			6	0,5-1,5
	Kerti rozsdafarkú			8	2-5
	Barázdabillegető			10	1-4
	Hantmadár	20 x 15	15-18	4 x 4	1-4
	Macskabagoly	30 x 30	65-70	20 x 20	5-8

Az odúépítés lépései

Az odúkat minden esetben tartós, az időjárásnak ellenálló anyagból készítjük. Ár-érték arányban leginkább a 2-2,5 cm vastag fenyődeszka használata javasolt, melyet érdemes valamilyen természetes alapanyagú festékkel vagy akár lenolajjal is átfesteni. Amennyiben az odúk tetejét bádoglemezzel vagy kátrányozott lappal burkoljuk, a költőhely élettartamát akár 10-15 évvel is meghosszabbíthatjuk! Ezekon kívül csupán csavarokra, pántokra egy kis drótra van szükségünk és indulhat az építés!



A röpnylást legegyszerűbben lyukvágóval készíthetjük el, a széleket minden esetben csiszoljuk le, hogy a szálkák, rostok ne sértsék fel a madarak lábát! A nyílást az előlap felső harmadába vágjuk.



Erasmus+



OSB lapból, időjárásnak nem ellenálló anyagból sose készítsünk odút, mivel annak alsó része rövid idő után elöregszik, és könnyen előfordulhat, hogy éppen a növekvő fiókák egyre gyarapodó súlya alatt fog a teljes fészekkel együtt a mélybe szakadni!

Az odúk kihelyezése

Az odúk kihelyezésére alkalmas időpont az ősz, illetve a kora tavasz. Az őszi hónapok abból a szempontból megfelelőbbek, hogy a téli táplálékkeresés alkalmával búvóhelyként is szolgál a madaraknak, akik így megszokják és nagyobb eséllyel ott maradnak a kertben. Ha ezt az időszakot választjuk, akkor ebben az évben igyekezzünk feltérképezni a kertünket látogató és a környéken élő madárfajok összetételét, hogy célzottabban helyezzük ki ősszel az odúkat.



Amikor kiválasztjuk egy odú helyét, mindig figyeljünk a tájolásra – ugyanis az uralkodó szélirányt is számításba kell vennünk. Helyezzük el úgy az odút, hogy annak röpnnyílása dél vagy kelet felé nézzen, így az odú pont a „hátaba kapja” az uralkodó északnyugati légáramlással érkező szelet. Az odút rögzítsük erősen a tartóléchez/falhoz, hogy egyenesen álljon vagy enyhén előre dőljön. A hátra vagy oldalt elhajló odúba könnyen befolyik a víz! A fészkelő helyeket egymástól 15-20 méter távolságra helyezzük ki, így a madarak saját területe (revír) kisebb eséllyel lesz átfedésben egymással.



Az odúkat helyezzük védett, árnyékos, de ne teljes takarásban lévő helyre (pl.: ne takarja el lomb az odút).

Az odúkat célszerű oly módon elhelyezni, hogy azok számunkra jól láthatóak, vizsgálhatóak legyenek. A fiókák gondozásának megfigyelése



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



spoliteřní ústav
pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994

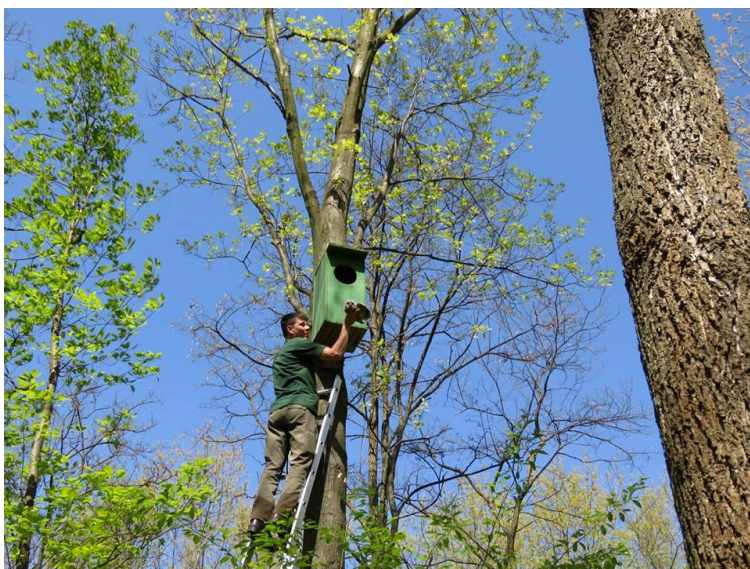


nem csak a gyermekeknek okozhat rengeteg örömet! Az odúkat leginkább 2-6 méter magasságba, macskáktól és egyéb ragadozóktól védett helyre tegyük. Különleges, és a madarak életének vizsgálatát is lehetővé tevő módszer, amennyiben az odút úgy alakítjuk ki, hogy hátsó falukat lakásunk egyik ablaküvege jelenti. Ebben az esetben a fészkek élete a kezdetektől a fiókák kiröpüléséig könnyen és jól megfigyelhető!

Ha az első évben nem lakják be az odúkat, ne essünk kétségbe. Nagy valószínűséggel a madarak nem találták meg a jól elkészített fészkelő helyet. Téli etetéssel, nyári itatással a következő év sikeres költését nagymértékben segíthetjük.

Az odúk karbantartása

Nagyon fontos, hogy az odúk tisztíthatók legyenek. Ebből az okból az odú tetejét célszerű nyitható módon elkészíteni. A fészkekodúkat a fészkelési



idő alatt többször is érdemes ellenőrizni. Óvatosan felemelhetjük az odú fedelét, és bátran bepillanthatunk az odúba – a nyugodt mozdulatokkal nem zavarjuk meg a fiókákat vagy éppen a fészken ülő madarat. Az ellenőrzés nemcsak arra szolgál, hogy felmérjük, milyen madár telepedett meg az odúban, hanem rögtön intézkedhetünk a fiókák kirepülése után az odú kitakarításáról. Minél előbb eltávolítjuk az elhagyott fészket, annál jobb, így nem telepednek meg a kórokozók az üregben, és már a télen használatban vehetik az odút bújóhelyül a telelő madarak.



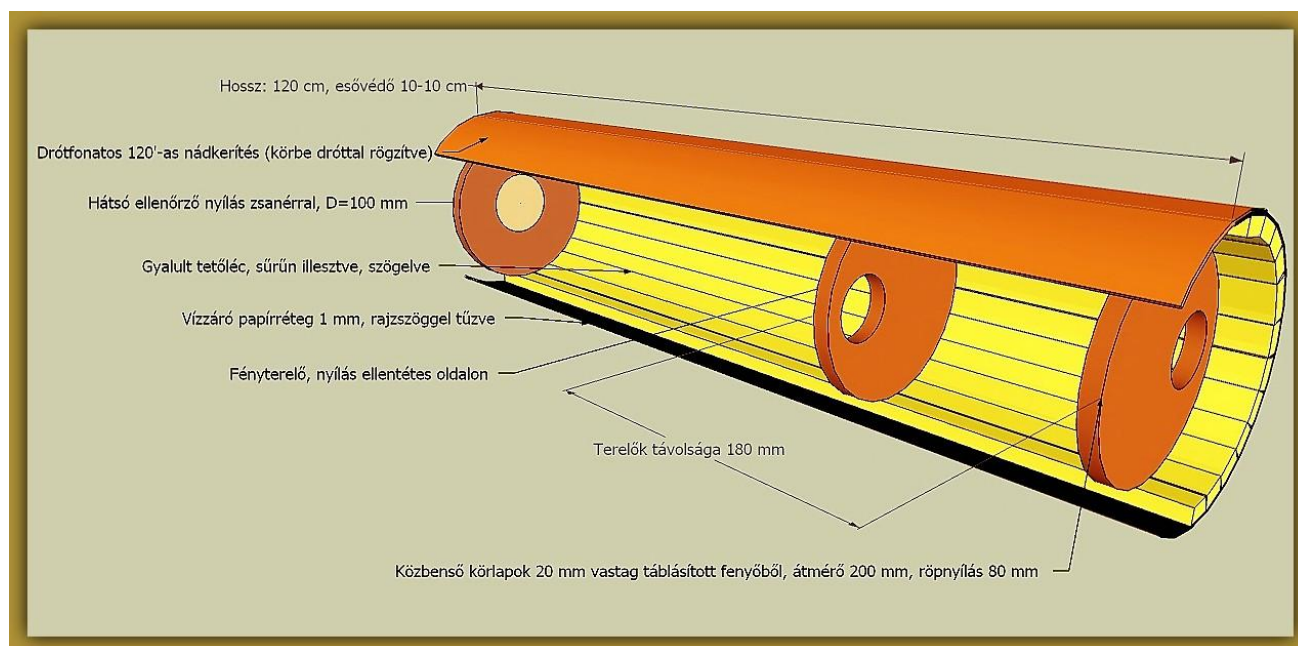
A kuvik odú készítése

Az ügyes kezűek megpróbálhatják a kuvik odú készítését is. Ez a faj nagy bérépülő nyílású (80 – 85 mm) henger vagy téglatest alakú odút igényel, ami manapság a természetben igen ritka. Hossza 100-120 cm-ig nyúlhat, az átmérője mintegy 25 cm-es.

A bejárati nyílást csak az odú egyik végére teszünk, mögötte legalább egy sötétítő fallal ellátva. A bejárati nyílással szemközt helyezük el általában az ősszel a láda tisztítását, fészkelési időben a fiókák gyűrűzését szolgáló nyitható véglapot.



Erasmus+



Ezt az kuvik odú típusát fára, vagy épület oldalára erősítve is kihelyezhetjük, az alábbi szempontokat figyelembe véve:

- legalább 3 méteres kihelyezési magasság lehetőleg ritkább lombzatú, egyedül álló, idősebb faegyedre
- vízszintes oldalágra felerősítés lógatva, vagy fixen, min. 3 mm-es horganyzott acélhuzallal
- potenciális táplálkozó, vagy pihenőterület felé néző, árnyékolt, de jól látható, a madár által könnyen megközelíthető bejárati nyílás
- az élőhely legyen megfelelően mozaikos (kaszálók, fás legelők, állattartó telepek)
- mérsékelt emberi zavarás





Erasmus+



Denevérodú készítése

Az erdei faodvakat nem csak a madarak, hanem az erdőkben élő denevérek is hasznosítják, így ezek hiánya őket is veszélyezteti. Bár a mesterséges madárodúkba is szívesen beköltöznek, számukra kedvezhetünk speciális denevérodú készítésével és kihelyezésével.

A denevérodúk egymástól mintegy 10 cm távolságban, résmentesen illesztett deszkákból készülnek, alulról nyitottak, s a deszkalapokra belül kis léceket és sűrű szövésű drótot erősítünk, hogy megkönnyítsük a bejutást és a kapaszkodást. Hasonlóan a madárodúkhöz, ezeket is kihelyezhetjük fatörzsekre, ágakra, épületek falára.

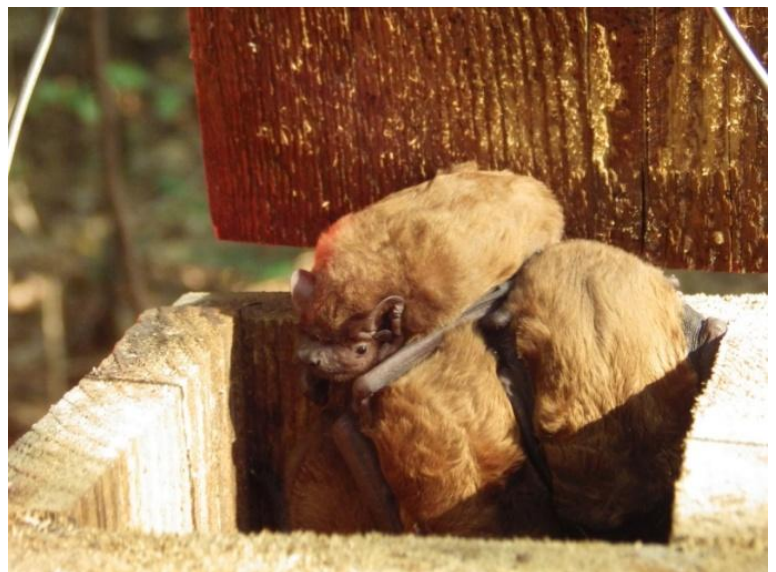




Erasmus+



A denevérodú készítés kiváló alkalmat teremt ezen állatok életének, hasznosságuk megismerésére, továbbá a hozzájuk kapcsolódó babonák, tévhitek eloszlatására.





Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Hagyományos népi ételek főzése bográcsban

Gulyás. Pörkölt. Paprikás. Ez a magyar népi konyhaművészet szentháromsága, s ezt a témakört dolgozza fel kapcsolódó gyakorlatunk, melynek keretében rövid gasztronómiai kirándulásra indulunk. Azt hiszem egyet értünk hogy a közös tábori főzések és étkezések a nap fénypontjait jelenthetik a Kosariska háza táján is. A vadregényes erdei környezetben a tábortüzet munkára fogva, bográcsban készülhetnek a finom fogások, melyeket mint tradicionális magyar ételeket emlegetünk, de valójában mik is ezek? Honnan erednek, mi a múltbeli történetük és jelenkori jelentőségük, s természetesen a számunkra legfontosabb: hogyan is készíthetjük el őket? Ezekre a kérdésekre kapunk választ a következőkben.

Először is tisztázzuk a különbségeket! Ehhez első körben Gundel Károlyt, a neves budapesti étteremtulajdonost hívjuk segítségül a múlt század első feléből:

"A gulyás bőséges lével, hagymával és paprikával készített leveses étel, kockára vágott burgonyával és csipetkével. A pörkölt ugyancsak paprikával készül, itt azonban az apróra vágott hagyma nagyobb szerepet játszik, leve sűrű, mártásszerű, maga az étel raguhoz hasonlítható. A paprikás lényegében abban különbözik a pörkölttől, hogy csak fehér húsu állatokból, tejföllel, vagy tejföllel elkevert tejszínnel készül, némileg kevesebb hagymával és paprikával. Úgy is mondhatnánk, hogy ez a pörköltnek finomabb, szalonképesebb változata."

Ezt tartjuk fejben, s bár sok az eredettel összefüggő bizonytalanság több forrás is megegyezik abban, hogy az ételek születését, elterjedését az alföldi pásztorélethez kapcsolják, amelynek kerete a külterjes állattenyésztés volt (a Nagykunság, a Hortobágy és peremvidékei). A pásztorok a településektől távol élve maguknak főztek, és ehhez szinte egyetlen főzőedényük volt, a bogrács. Kenyeret, szalonnát, fűszereket hoztak magukkal, a hús adott volt. Az 1790-es évekig valószínűleg a marhahús volt jellemző, hiszen a legelőkön főleg magyar szürke marhát tartottak. Ekkor jelentek meg nagy számban a juhok, s a juhászok természetesen azoknak a húsát fogyasztották. Az első időkben köret nélkül fogyasztották, csak kenyérrel, a húsokat bicskahegyre tűzve, esetleg kanállal.

Mivel a marhatenyésztés a társadalom több rétegének biztosította jövedelmét, akik közvetlen kapcsolatba kerültek a pásztorokkal (földbirtokosok vagy megbízottaik, kereskedők, gazdag parasztok), előfordulhat, hogy korán megismerkedtek ezzel a könnyen elkészíthető, de ízletes étellel. Figyelembe véve készítésének egyszerűségét és a pásztorok életkörülményeit, elképzelhető, hogy a 18. század végére, első fennmaradt írásos megemlékezésének idejére a gulyás (pörkölt, paprikás) mint ételtípus létezése már hosszú évszázadokra tekintett vissza. Fordulatot történetében a paprika magyarországi megjelenése hozott, amelyet az első időkben kimondottan „paraszti” fűszernek tartottak. Más vélemények szerint a rendkívül magas piaci értékű marhahús semmiképpen sem lehetett a gulyások mindennapi eledele, nem is tekinthető jellegzetes pusztai ételnek, hanem inkább városi (pesti, bécsi) vendéglőkben feltalált étel, a XIX. század második felétől.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



'szőlés' egyesület
szőlés pro lidia venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Bármilyen különösnek tűnik, de a gulyás (valamint a pörkölt és paprikás) nemzeti étellé válása szoros összefüggésben állt II. József uralkodó reformtörekvéseivel. Az uralkodó politikájával erősen veszélyeztette Magyarország jogi különállását, mivel azt Ausztriával és Csehországgal közös, egységes birodalmi közigazgatási rendszerbe kívánta olvasztani. A kiváltságait féltő nemesség a magyar védelme és a magyar ruha újbóli divatba hozása mellett egy egyszerű alföldi pásztorételben vélte megtalálni azt az ételt, amely a magyar nép egységét és egyéni jellegét hangsúlyozza. Kiválasztásának több oka is volt. Sajátos megjelenése (a paprika szép, egyéni színt adott neki), ismertsége, amit az utazók, katonák révén ért el, sokat nyomott a latba, de az elsődleges ok egészen más volt. A gulyást színmagyar ételnek tartották, hiszen az Alföldnek olyan részéből származott (a Nagykunság, a Hortobágy és peremvidékei), amelyet a legkevésbé ért el a Dunántúlon igen jellemző „elnémetesedés”. Ilyen ételt a magyar nemesség asztalán nemigen lehetett volna találni, ezért esett egy pásztorételre a választás.

Nemzeti étel státusza ellenére a gulyás nem volt igazán magas rangú étel a nemesi és polgári asztalokon. Kimondottan férfiételeként tartották számon, ami nem elég előkelő ahhoz, hogy hölgyvendégek elé is oda lehessen tálalni. Viszont a parasztok között az 1830-as évekre a mindennapos pásztorételből lakodalmi fogássá nőtte ki magát, érdekes módon először az országnak azokban a részeiben, ahol a gulyás (pörkölt, paprikás) nem volt őshonos. Ez a folyamat a fő elterjedési területén, az Alföldön, ahol a gulyást, a pörköltöt és a paprikást pásztorételként ismerték, lassabban ment végbe, csak a 19. század közepe körül kezdődött, s egyes részein egészen a 20. század elejéig tartott. Igazán csak a pörkölt, paprikás emelkedett az ünnepi ételek rangjára. Viszont a hétköznapi paraszti étkezések rendjébe igen hamar beépült, hiszen egykorú leírás szerint a szárnyasból készült tyúkpaprikás hétköznapi ételnek számított.

Bár a pörkölt bármilyen húsból készíthető, azonban pörköltnek ma már inkább csak a vörös húsból, leginkább marha, birka, sertés és a vadhúsból (szarvas, őz, vaddisznó) készült ételeket tartják.

A magyar konyha három jellegzetes alapanyagból, a jó minőségű sertésszírből, az ízben, zamatban és illóolajban gazdag vöröshagymából, valamint a piros paprika őrleményéből olyan íz kompozíciót alkotott, amely a pörkölt jellegű ételünket semmivel sem összeegyeztethetővé, magas élvezeti értékűvé tette.

Gulyás recept

Hozzávalók 4 személyre:

- 40 dkg sertéscomb
- 4 darab burgonya
- 1 közepes fej vöröshagyma
- 1 evőkanál fűszerpaprika
- 1 csipet őrölt fűszerkömény
- 2 darab babérlevél
- 2 darab kis sárgarépa
- 1 darab kis fehérrépa
- 1 darab kis zeller
- 1 darab paprika
- 1 evőkanál gulyáskrém
- 1 evőkanál fokhagymakrém
- 1 kávéskanál csípős paprikakrém
- 240 g fejtett bab
- 1 teáskanál só
- 1 teáskanál bors
- 1 teáskanál ételízesítő
- 2 evőkanál napraforgó olaj
- 2,5 l víz



Erasmus+



A magyar pörkölt lényegét adó fűszerpaprika zamátát, ízét, színét, fűszerező hatását a paprikafajtán kívül a szárítási, őrlési módok is befolyásolják, ezért gasztronómiai felhasználása nagyon változatos. Aromája és színe akkor érvényesül a legjobban, ha forró sertésszírba vagy olajba kerül, mivel aromaanyagai és színezőanyagai így oldódnak ki a legtökéletesebben.

A paprikás elkészítésénél az edényben zsíron megfonnyasztják a hagymát. Ezután az edényt leveszik a tűzről, és hozzáadják az őrölt fűszerpaprikát. Erre azért van szükség, mert a paprika a zsírban adja ki legjobban íz- és színanyagait, de a tűzön megéghet és akkor megkeseredik. Ezután belekerül a hús, és ezen a paprikás, hagymás alapon főzik, amíg ki nem fehéredik. Majd egy kis vízzel felöntik és lassú tűzön készre párolják. Így a paprika és a hagyma íze szinte „beleépül” a húsba, s a zsírréteg alatt egynemű, sűrű szaft található. A paprikás készítéséhez bármilyen húst fel lehet használni, és általános szabály, hogy minél fiatalabb állat húsát főzik, annál kevesebb vizet kell alá önteni. Mikor készen van a paprikás, a nagyon csontos, nagyon mócsingos darabokat, melyek már egyébként megtették a kötelességüket, tehát beleadták ízüket és leveiket a paprikásba, érdemes kihagyni az ételből.

No ennyi bőven elég lehet elméletnek, s a helyzet nem is biztos, hogy érthetőbb lett, de koncentráljunk inkább az ízekre, s a gyakorlati teendőinkre, álljon itt mindhárom fogásra egy recept.

Gulyás elkészítése

1. Olajon megfonnyasztjuk a hagymát, rajta megpirítjuk a húst, hozzáesszük az őrölt pirospaprikát, és felöntjük vízzel.
2. Apróra szeljük a sárgarépat, fehérrépat, paprikát, és ízesítjük a hozzávalókkal.
3. A felkockázott krumplit kb 1 óra elteltével adjuk hozzá.
4. Majd ha már megpuhult a krumpli (nagyjából 1,5 óra után) hozzáadjuk a konzerv babot a levélével együtt, hagyjuk még 5-10 percig és kész is. Persze a hús puhaságát is nézzük, ha nem főtt meg, hagyjuk tovább a tűzön.





Erasmus+



Az elkészítés az előkészítést követően kb két órát vesz igénybe.

Csülökpörkölt elkészítése

A csülökhúsról leszededgetjük a felesleges kövér részeket, a nem tetsző bőroket. A megmaradó bőrös részeket jól megvizsgáljuk, nehogy legyen rajta esetleg szőrmaradvány. (Ez elég időigényes művelet.)

Nem túl kicsi, 3 cm-es kockákra feldaraboljuk a csülökhúst.

Megtisztítjuk, felkockázzuk a hagymát, felszeleteljük a zöldpaprikát, a paradicsomnak lehúzzuk a héját és feldaraboljuk.

A hagymát a zsíron üvegesre dinszteljük, hozzáadjuk a húst és saját levében kb 20-25 percig rotyogtatjuk, pörköljük.

Ezt követően megsózzuk, beletesszük a paprika krémet, rászórjuk az őrölt paprikát, összekeverjük és felengedjük 2 dl vízzel.

Beletesszük a zöldpaprikát és a paradicsomot, és kb 1 óra alatt puhára főzzük a húst.

Időnként megkavarjuk, és a vizet, amit elfő, apránként további 2 dl vízzel pótoljuk, nehogy odaégjen, mivel igen sűrű szaftja képződik.

Az elkészítés az előkészítést követően kb két órát vesz igénybe.





Erasmus+



Csirkepaprikás elkészítése

1. A bográcsban a finomra aprított hagymát az olajon átpároljuk, majd a tűzről félrehúzzuk, és megszórjuk pirospaprikával. Elkeverjük az olajos hagymával, majd szinte azonnal felöntjük kb. 100 ml vízzel

2. Visszatesszük a tűzre, majd ha újra forr, beleszórjuk a nagyon apróra vágott paprikát és paradicsomot. Ha a zöldségek megpuhultak, felöntjük még egy kicsi vízzel, sózzuk, borsozzuk, és a bőrös felükkel lefelé beletesszük a csirkecombokat.

3. Annyi vízzel öntjük fel, hogy a combokat épphogy ellepje. Lefedjük, és fedő alatt kb. 20 percig főzzük lassú lángon, majd megfordítjuk a combokat, és további kb. 20 perc alatt teljesen készre főzzük.

4. Egy kisebb tálban elkeverjük a tejfölt az Erős Pistával és a liszttel (vagy a keményítővel). Egy-egy merőkanállal teszünk a pörköltből a tejfölhöz, hogy a hőt kiegyenlítsük, és ne csomósodjon, mikor visszaöntjük a bográcsba.

5. Ha liszttel sűrítettük, akkor még 2-3 percig alacsony lángon főzzük, ha keményítővel, akkor pedig amint elkezd sűrűsödni, elzárjuk. Ízlés szerint még sózzuk, borsozzuk, és mindenképpen galuskával tálaljuk.

Csirkepaprikás recept

Hozzávalók 4 személyre:

- 8 db csirke felsőcomb
- 2 evőkanál napraforgó olaj
- 1 közepes db vöröshagyma
- 1 evőkanál fűszerpaprika
- 500 ml víz (400-600 ml)
- 1 darab TV paprika
- 1 nagy darab paradicsom
- 4 gerezd fokhagyma
- só ízlés szerint
- bors ízlés szerint
- 200 g tejföl
- 1 teáskanál csípős paprikakrém
- 1 evőkanál finomliszt (vagy kukoricakeményítő)



Az elkészítés az előkészítést követően kb egy órát vesz igénybe. Jó étvágyat!



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společnost pro lidi a venkov



SZATMÁR 1994



Jó gyakorlatok Romániából

Környezetvédelmi program, Városi vadvilág az embereknek címmel

Célkitűzés: A gyerekek környezetvédelmi ismereteket sajátítanak el, és olyan eszközöket dolgoznak ki és alkalmaznak a városligetben, amelyek segítik más lények (például énekesmadarak, denevérek, rovarok, vízi élőlények) túlélését.

Megjegyzés: Minden téma és szemléltető eszközei különböző standokon készülnek, kis csoportokban, a tutor szervezésében. Az előkészített eszközöket a parkban helyezzük el, vagy a gyerekek hazaviszik.

Kertben, parkban, udvarban, ablakon, teraszon könnyítse meg az énekesmadarak etetését, fészkelését.

Interaktív beszélgetés az énekesmadarak felhasználásáról lakókörnyezetünkben: mikor és miért etetjük őket? Mi fenyegeti őket?

1. állomás: Madáretetők készítése tetrapak dobozból, festése, díszítése.

Madáretetők



Helyszín: városi park

Csoport: 7-12 évesek

Időtartam: 2 óra



Erasmus+



2. állomás: Madaras memóriajáték

https://gutenbergkonyvesbolt.ro/madaras-memoriakartya-teljes-ar-38-lej_288549



Denevérek jelenléte, használata, segítségnyújtása a parkban, kertben, padláson

Interaktív beszélgetés a denevérek jótékony hatásairól, az őket veszélyeztető tényezőkről és védelmükről

3. állomás: Ügyességi játék a Spallanzani dobozzal. Annak szemléltetésére, hogy a denevérek hogyan navigálnak és mérik zsákmányukat érzékeny visszhang-meghatározási képességükkel, és hogyan illeszkednek a kis helyekre. A denevérek térérzékelésének szemléltetésére a gyerekeknek érmét kell kifogniuk egy doboz zsinegből, hogy ne érintsék meg a zsinetet. (Lehet versenyszerűen játszani: A gyerekeket 2 csapatba szervezzük. Az a csapat nyer, amelyik gyorsabban teljesíti a feladatot, amikor a csapat minden tagja a kötélt érintése nélkül összegyűjti az érmét.)



Spallanzani box:



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společní pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



4. állomás: Lépésről lépésre egy mozgalmos játék. Egy földi ugróiskola minden kockában szúnyog- és virágillusztrációkkal. A kézbe fogott denevérekkel csak a szúnyogot szabad megérinteni, a lábra erősített méhecskével pedig csak a virágokra lehet lépni. A gyerekek megjegyzik, mit eszik a denevér és mit eszik a méh.

Lépésről lépésre denevér- és méhetetés:



5. állomás: A rovarok szerepe a beporzásban

Beszélgetés a rovarok nélkülözhetetlen szerepéről és védelméről, kockázati tényezőkről. Milyen gyakorlatokkal tudjuk bevinni őket a környezetünkbe? Bővebben a rovarszállodákról.

Beporzás: Használjon tavaszi színes virágokat és rovarmintákat, hogy elmagyarázza a beporzás működését és fontosságát a természetben.

Virágmag bemutató. Olyan növényfajokat mutatunk be, amelyek nemcsak a virágoskert szép elemei, hanem a beporzó rovarok is szívesen látják őket, „rovarbarátnak” nevezzük őket.

6. állomás: Rovaros memóriajáték:

https://gutenbergkonyvesbolt.ro/memoriakartya-bogarak-teljes-ar-40-lej_85566



Erasmus+



7. állomás: lepkeitató készítése

Cukorvíz, vattacsomó, céna és tál segítségével pillangós öntözőhelyeket készíthetünk, amelyek vonzzák a lepkéket. Lepkeitató:



[Butterflies Swarm a Home-Made Feeder](#)



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



szociális pro ldi a venkov



Vizek lakói, fenyegetettségük, védelmük

8. állomás: Kísérletek annak szemléltetésére, hogy amikor olajat öntünk a vízbe, a békák megfulladnak a bőrlégzésük miatt. A mosószer feloldja a zsírt a madarak viaszos tollairól.

Szűrő-olaj kísérlet: A vizet szűrőn vezetik át. Megfigyelhetjük, hogy a víz akadálytalanul folyik át rajta. Kenjen be egy szűrőt olajjal. Ezután hasonlítsa össze, hogyan folyik a víz egyszerre a tiszta szűrővel és az olajjal szennyezett szűrővel. Megfigyelhető, hogy a víz nehezebben megy át a piszkos szűrőn. Mint a levegő a béka bőrén, ha olajossá válik.



Szűrő-olaj kísérlet: Madártollas mosószeres kísérlet: Öntsön egy madártollat tiszta vízzel. Figyelje meg, mennyire taszítja a tollat a víz. Ha a zsírréteget tisztítószerrel eltávolítjuk a tollról, a toll elveszti víztaszító hatását és beázik.

Következtetés: a használt olaj szelektív begyűjtése és ártalmatlanítása, a mosószer gazdaságos felhasználása, a víz tisztaságának megőrzése.

Madártoll kísérlet:



Séta a parkban és a vizsgált jelenségek megfigyelése, bemutatott eszközök: mesterséges madárféreg, madáretető, denevér gázló, rovargarázs, élet a tóban, beporzás virágzó bokrokban.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



szociális' egyes'
szociális' egyes'



EKE
SZATMÁR 1994



Séta a parkban:



Kis kertészek műhelye

Társasjáték a biokertben

Boér Aliz társasjátéka, amelyet ebből az alkalomból egy kísérleti fázisban tesztelnek.

Partner: Aranykapu Kulturális Egyesület

A játék célja, hogy tanítsa a gyerekeket a kiskerti biokertészetről, a gyógynövények használatáról, a környezetbarát és pénztárcakímélő módszerekről, adalékanyag-mentes élelmiszerek készítéséről az egészséges életmód érdekében, a növényvédelem és rovarirtó szerek használatára, amelyek nem ártalmasak az egészségre, vagy akár komposztálhatók.

Korosztály: 6-12 évesek

Játékosok száma: maximum 6
(optimálisan 4) fő

Időtartam: 1-1,5 óra



Erasmus+



A játék leírása

Minden játékos 6 érmét kap a kezdéshez. A játékosoknak egy kis kertet kell vásárolniuk, és be kell vetniük zöldségekkel és fűszernövényekkel úgy, hogy egy szaküzletben 6 érmeért vásárolnak magokat. A biokertet a kerti növények segítése („jó szomszédok-rossz szomszédok”) elve alapján kell telepíteni. Gyógynövények, fűszerek veszik körül a kiskertet, vigyázva „lakóira”. A kert mellett található egy fészker, ahol a kert gondozásához szükséges eszközök: ásó, gereblye, locsoló, permetező, de háztáji használatból gyűjtött vagy kézzel készített növényi trágya, tojáshéj törmelék, hamu stb. van. A fészkerben gyűjtik a szaküzletből vásárolt vegyszermentes termeléshez szükséges növényvédő szereket is (neem olaj, polyversum). A játék során olyan eseményekkel találkozunk, amelyek egy kiskertész mindennapjaiban fordulnak elő: spanyolcsiga inváziója, poloskák, paradicsomvész,, növények fejlődésének elmaradása, jégeső, palántákat faló madarak stb. A résztvevők megpróbálják helyrehozni ezeket a károkat, miközben megtanulják, hogyan. A játék egyik sarkában a játékosok abból főznek, amit megtermelnek, a piac másik sarkában, ahol eladhatják a megtermelt felesleges kerti terményt. A harmadik sarokban van egy kórház, ahol ha valamelyik játékos megbetegszik, gyógyteát főzhet és nem marad ki a körből. A játék az idő múlásával kezdődik, mindenkinek megvan a saját kertje, amiben termelteket főz vagy a piacon értékesít. A győztes, akinek beültetett a kertje, tele van fészere, megvan az összes zöldsége, amit megtermelt, és 6 érmeje van ennek fenntartására. Tovább fokozza az izgalmat, hogy van egy szerencsekerék is, ahol sokat nyerhetünk.



Erasmus+



Kézműves műhely a Sályi Kerámiánál

A Sályi Kerámia ismert szatmárnémeti fazekas cég, fő profilja a fazekaskoronggal készült agyagedények és természetes ásványokkal kevert festékek készítése. Edényeiket kemencében égetik ki.



A kézműves foglalkozás keretein belül fazekaskoronggal készült agyagedények készítését, díszítését próbálják meg a résztvevők.

Agyagozás otthon lépésről lépésre

Az egyik legnépszerűbb hobbi az agyag, akár otthon is, tárcsa és sütő nélkül, sikeres, látványos végeredménnyel. Természetesen nem bízhatunk azonnal magunkban, mert bár a lépések egyszerűnek tűnhetnek, néhány szabályt be kell tartanunk és gyakorolnunk kell, hogy igazán szép legyen a végeredmény.

Az agyag majdnem annyi idős, mint maga az emberiség. Kétségtelen, hogy az agyagot, mint a mindennapi használati tárgyak vagy díszítőelemek alapanyagát, még mindig egyfajta megfoghatatlan, ősi varázslat övezi. Szerencsére az otthoni agyagozás gazdagítja a nagyobb anyagi befektetést, speciális eszközök jelenlétét nem igénylő szabadidős tevékenységek körét. A fazekasság alapjait könnyű elsajátítani, de a mondás szerint „a gyakorlat teszi a mestert”.

A fazekasság eszközei és alapanyagai egyrészt saját háztartásunkból, másrészt a legközelebbi hobbiboltból viszonylag olcsón beszerezhetők. A szabadidős tevékenységek fő alapanyaga természetesen az agyag. Az agyag jó minőségben megvásárolható egy hobbiboltban, ahol tisztított formában kapható. A lágysítás otthon is könnyen elvégezhető langyos vízzel.

A minőségi agyag mellett szükségünk lesz egy nagyobb tálcára, ahol dolgozhatunk, csiszolópapírra a már megszáradt munka kicsiszolásához, valamint vizes szivacsra és fém tollra.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



szőlés pro ldi a venkov



Teljesen kezdőként érdemes agyagos „karrierünket” egy könnyen elkészíthető projekttel kezdeni. A témában teljesen járatlanok is próbálkozhatnak váza, kancsó vagy sőtartó készítésével. A bátrabbak (vagy tapasztaltabbak) kipróbálhatják az agyag malacpersely készítését.

Az agyagozás folyamata, legalább a kezdeti lépések és a szükséges kellékek a fenti elképzelések mindegyikénél azonosak. A helyszín lehet egy félreeső hely a lakásunkban, akár a konyha is.

Ha a fent említett tárgyak elkészítése a cél, kezdje a munkát az agyag elkészítésével. Keverjük össze egy kevés agyagot langyos vízzel, és addig dolgozzuk, amíg sima, könnyen gyúrható homogén keveréket nem kapunk. Ha túl sok vizet kevertünk hozzá, és úgy tűnik, nem tudunk vele jól dolgozni (pl. nem tudunk könnyen golyót gyúrni belőle), hagyjuk pár órát vagy egy napig száradni, majd gyúrjuk újra.

Vegyünk a kezünkbe egy marék agyagot, gyúrjuk gombóc alakúra, majd az ujjunkkal fúrjunk lyukat a közepébe. A lyuk legyen mély, majdnem a gombóc aljáig érjen. Ha ezzel készen vagyunk, finom, körkörös mozdulatokkal vékonyítsuk el az edény falát, amíg el nem éri a 6-7 mm-t. Miután az agyag felvette az edény formáját, nedves szivaccsal igazítsa a széleket.

Ha van kedved, gyúrj kisebb gombócokat az edény lábaiként. Az edény oldalát tetszés szerint tovább díszíthetjük. A már előre telepített fém toll jó szolgálatot tesz ebben. A művelet egyszerű: karcolja be a kívánt mintát az edény falába.

Nem mindenkinek van otthon nagy sütője, sőt. Örömkre a kész munka kiszárad (kb. 4 nap), de magas hőmérsékleten kell kiégetni. Erre akár a legközelebbi fazekast is „megkérhetjük”, de akkor sem kell csalódnunk, ha erre nincs lehetőségünk. Az otthoni sütőben a legmagasabb hőfokon is kiégetheti saját kézzel készített edényét (a művelet 6-7 órát vesz igénybe). Ha nem szeretne foglalkozni az égetéssel, akkor is használható lesz, miután a serpenyő teljesen kiszáradt, feltéve, hogy nincs kitéve víznek.

<https://www.hobbijaim.hu/agyagozas-otthon-lepesrol-lepesre/>



Erasmus+



Jó gyakorlatok Szlovákiából

Indián kézművesség



© GDL Photo

Haida táncmásk, filcből és valódi gyöngy gombokból (előállításí ár kb. 150 euró, értéke kb. 800 euró).



Erasmus+



© GDL Photo

Chilkat tánc takaró a Kwakwakawakh (Kvakiutl) törzstől - farkas totem "patchwork" módszerrel, kb 2 hét munka, (előállítási ár kb. 50 euró, értéke kb. 800 euró)



Erasmus+



A Mississippi "Choctaw" törzs rozettái, USA. Az eredeti példányok 30-80 dollárért keltek el. A másolatok értéke: munka nélkül 10-15 euró, munkával együtt: 30-40 euró.



Erasmus+



A gyöngyfűzés alapjai a krillezési technikákból származnak: az urson és a sertésbordák pálcákká ütögetése, majd a bölény- vagy szarvasbőrből készült ruházatra varrása. Természetes színezőket használtak: karbamidot, vasagyagot, szenet, gyógynövényeket vagy tőzeget. Az európaiak 16. századi megérkezése után gyorsan népszerűvé váltak az üvegyöngyök, különösen a cseh üvegművekből származó maggyöngyök. A különböző törzsekhez tartozó indiánok hagyományos geometrikus mintákat (lakota, arapaho, cree és shoshone és feketeláb) vagy olyan virágmintákat használtak, amelyekre gyakran már európaiak hatással voltak (Cheyenne, Ojibwe, Ute). 18-19. században már megjelennek a hazafias minták amerikai zászlóval...

Ahogy egy régi vadász büszkén mondta nekem a calgaryi Stampede-ben, ahol meglátogattam a Blackfeet-et egy kisvárosban: "Csak az én squaw karámom!" De ez nem akadályoz meg minket abban, hogy gyöngyözzünk is, ugye...? Milyen technikákat alkalmaznak?

1) Szövés

Ez a technika lehetővé teszi vállpántok, karkötők és övek "szövését". Ehhez egy "masni" (szövőszék) vagy egy szövőkeretre van szükség (lásd 1. és 2. és 3. kép). A tervezett gyöngymintát egy erős nejlonszálra (vagy szintetikus Nymo- vagy természetes ínra) fűzi fel, és a menetes sort a kifeszített vezetősálak közé helyezi. Egy egész sor gyöngyöt befűz a kifeszített cérna alá és fölé, és rögzíti a helyükre (hasonlóan a szövőszéken lévő cérnához). Természetesen az egész sor a vezetősálak mentén mozgatható és vastagítható a szőnyegszövéshez hasonlóan (4. és 5. kép).

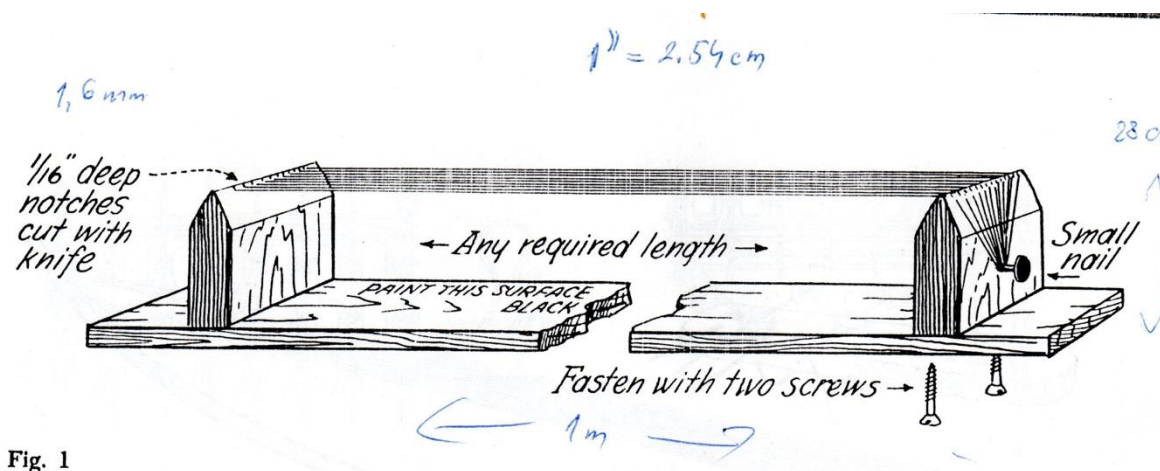


Fig. 1

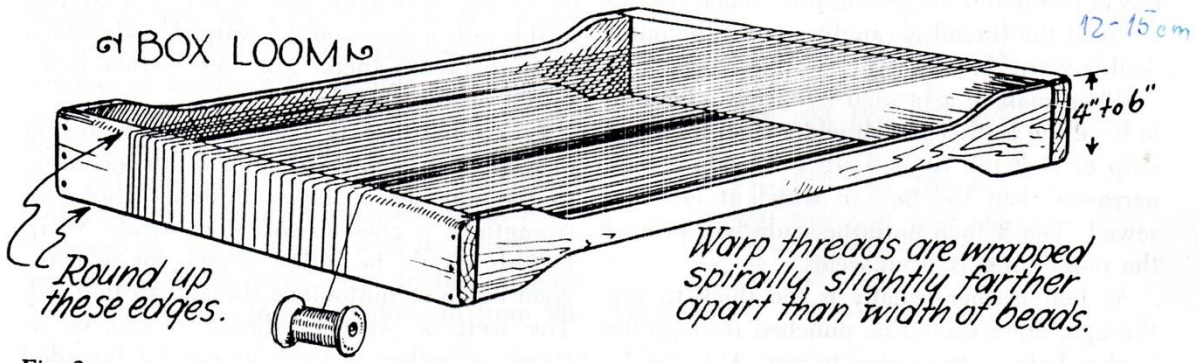


Fig. 2

12

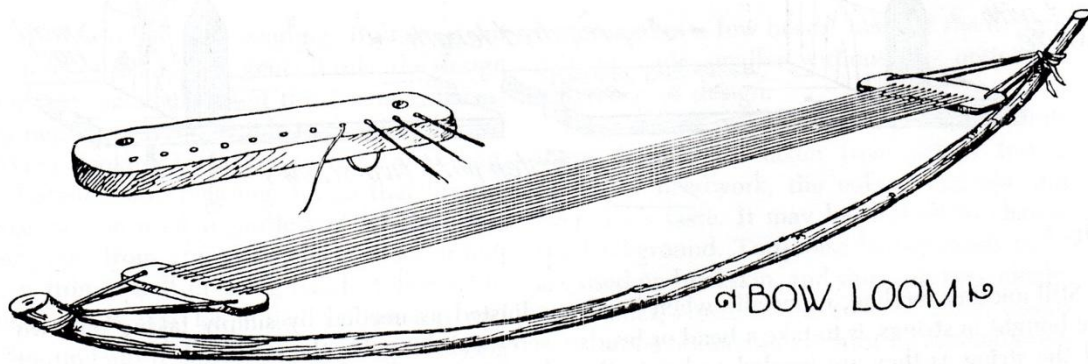


Fig. 3

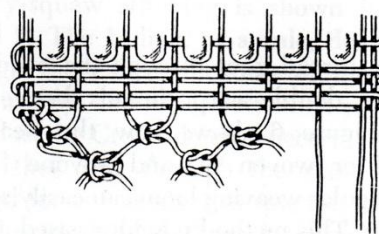
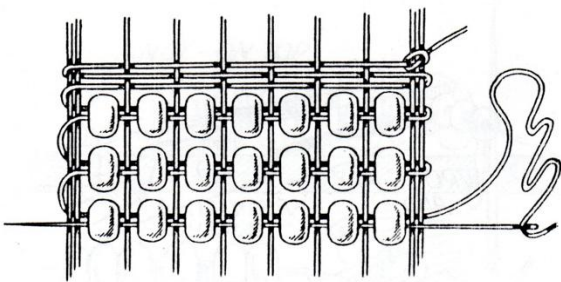


Fig. 5



Erasmus+

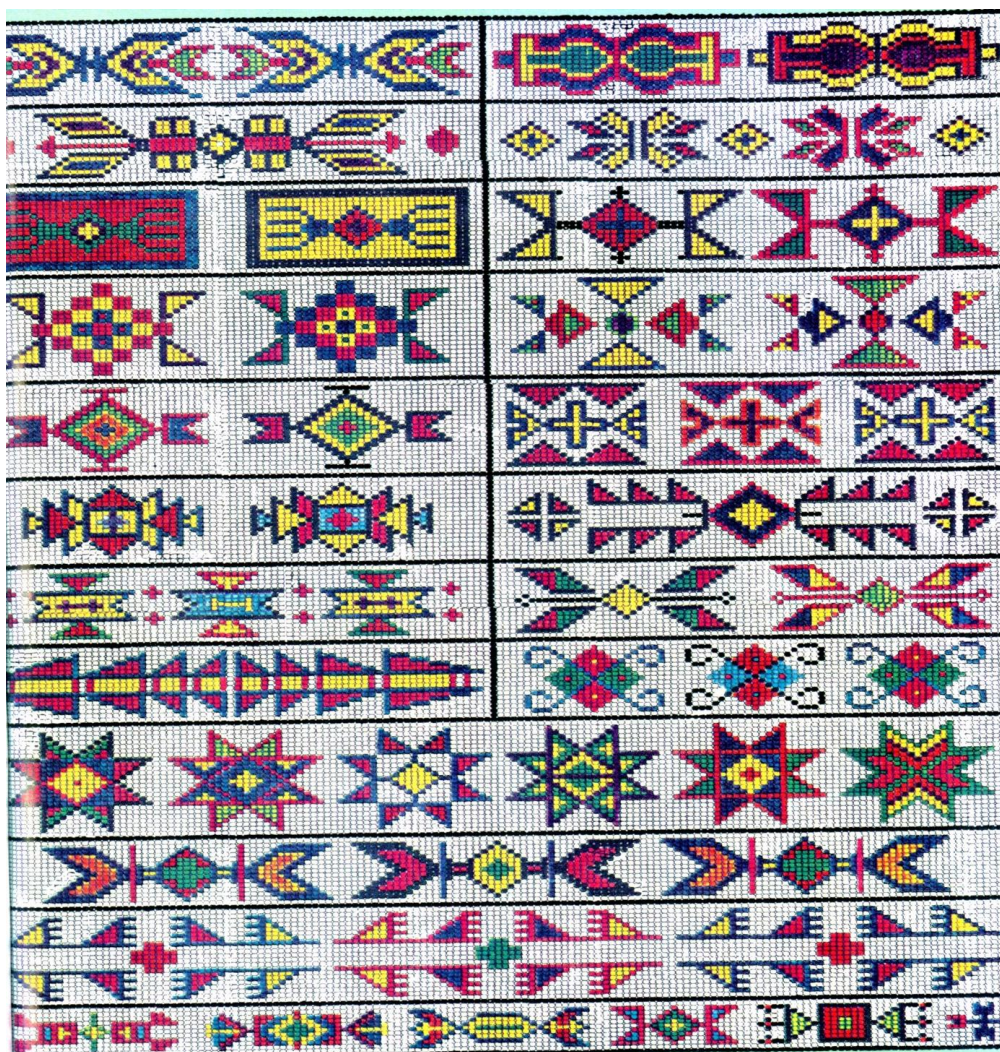


PLATE 4. SIOUX AND CHEYENNE GEOMETRICAL DESIGNS

2) Varrás

Ezzel a technikával egyszerűen felfűzhet egy egész sor gyöngyöt egy tűre, és közvetlenül az anyagra (filc vagy szintetikus filc) vagy a bőrre varrhatja (8. és 9. ábra). Az egész szerkezet erősebb lesz, és kevésbé lesz kitéve a szakadásnak.

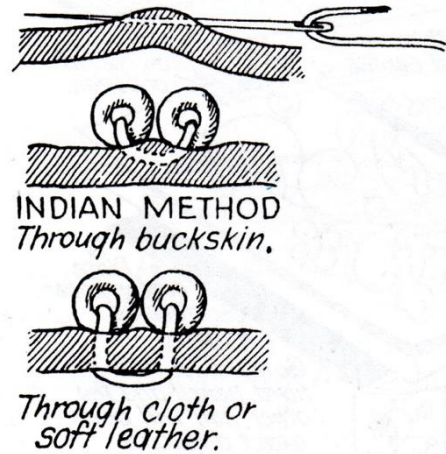
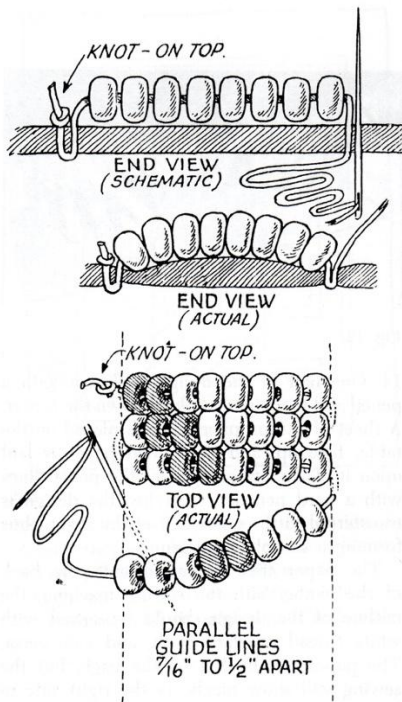


Fig. 9



3) Rozetták

A rozetták előállítására viszonylag egyszerű, de annál munkáigényesebb. Egy rozetta (bojttal és láncsal együtt) elkészítése 10-12 órát is igénybe vehet. Egy vékony gyöngyfűzőtüre (szűk szemmel) és egy formára fűzünk egy gyöngysort (a kígyó megeszi a farkát), azaz a cérnát az utolsó 1-2 gyöngyön átvezetve a kört lezárjuk és rávarrjuk az alapra (18. ábra). Ha ezután



Erasmus+



minden egyes gyöngyöt felvarr a filc alapra, szimmetrikus, szilárdan rögzített alkotást kap. A laza gyöngyök kipattannak a rozettából.

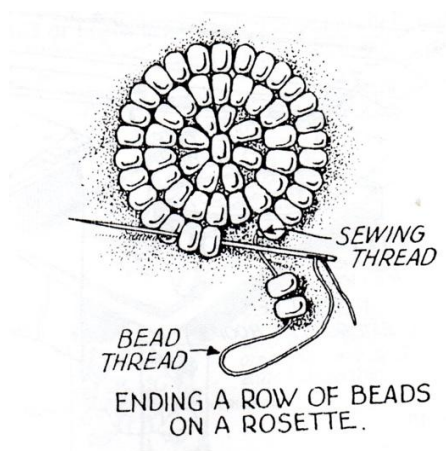


Fig. 18





Erasmus+





Erasmus+



Woodcraft és tramping - Alapítók

Az alapító Ernest Thompson Seton, aki állattörténet-íróként és az amerikai cserkészek vezetőjeként ismert, a Woodcraft szellemének atyja és támogatója volt.

Ernest Thompson Seton (1860-1946) Torontóban nőtt fel (bár South Shieldsben, Durham megyében, Angliában született). Egy hajóépítő fia volt, aki jelentős pénzüsszeg elvesztése után Kanadába ment, hogy kipróbálja a gazdálkodást. Ebben az ügyben sem járt sikerrel, így édesapja könyvelőként dolgozott. Macleod (1983: 6) megjegyzi, hogy Ernest Thompson Seton fantáziadús életének nagy része, tíz és tizenöt éves kora között, a város szélén lévő erdős tisztásokon összpontosult, „ahol épített egy kis házikót, és hosszú órákat töltött a természet tanulmányozásával. és az indiánokról fantáziált. Apja uralkodó és érzelmileg távolságtartó volt, és megpróbálta Setont a természet szeretetétől egy hagyományosabb karrier felé terelni. Seton későn ment át a pubertáson, és "a lassú fejlődéssel összefüggő szociális fogyatékoságoktól szenvedett". Ezért gyakran a természetbe menekült vigaszért.



Fiatalon jelentős tehetségről tett tanúbizonyságot a festészet és az illusztráció terén, és ösztöndíjat nyert a londoni Királyi Művészeti Akadémiára. Az ösztöndíjat azonban nem tudta teljesíteni (részben rossz egészségi állapota miatt). Lánya megjegyzi, hogy első látogatása az Egyesült Államokban 1883 decemberében volt. Ernest Thompson Seton New Yorkba utazott, ahol sok természettudóssal, ornitológussal és íróval találkozott. Ettől kezdve az 1880-as évek végéig idejét Carberry, Toronto és New York között osztotta meg – elismert vadművész lett (Seton-Barber, dátum nélküli). 1902-ben

írta az első cikksorozatát, amely elindította a Woodcraft mozgalmat (megjelent a Ladies Home Journalban). Ugyanebben az évben meghívott egy csapat fiút, hogy táborozzanak a földjén Connecticutban, és kísérleteztek a faiparral és az indián stílusú kempingezéssel. A faművészeti elképzeléseit azonban az 1880-as években kezdte fejleszteni.

1910-ben Ernest Thompson Seton lett az Amerika Boy Scouts elnöke. Közreműködésének részeként ő írta az első kézikönyvet (Robert Baden-Powell Cserkészetről a fiúknak című könyve alapján). 1910 és 1915 között a BSA főnökeként dolgozott. Ahogy a lánya mondta: "Seton nem szerette a cserkészlet katonai vonatkozásait, és a cserkészletet mint mozgalmat nem szerette, inkább Seton indián hagyományaira helyezték a hangsúlyt." Az első világháború után a militaristák győztek, és Seton felhagyott a cserkészettel. 1915-ben újjáélesztette a Woodcraftot, mint koedukációs szervezetet – a Woodcraft League of America-t –, mint egy 4 és 94 év közötti gyerekek számára nyitott koedukációs programot.



Erasmus+



JÓVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



Společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



A Woodcraft szellemi öröksége és alapelvei: A woodcraft kilenc alapelve

Ernest Thompson Seton 1910-ben említette először azt, amit a woodcraft "vezérelveinek" tartott. Ez a változat 1927-ben jelent meg a "Birch Bark Roll" kiadásban.

(1) Ez a mozgás lényegében az aktív időtöltésre összpontosít.

(2) Élet a táborban. A kempingezés az egyszerű, valódi gyakorlatra redukált élet csúcsa, valamint a természetben való élet.

(3) Önkormányzat felnőtt vezetéssel. A kívülről történő ellenőrzés értelmetlen, ha belülről is megtehető. Így lehetőség szerint önkormányzóvá tesszük ezeket a táborokat. Ezért minden teljes jogú tagnak van szavazata a közös ügyekben.

(4) A tűz varázsa. Milyen egy tábor tábortűz nélkül? - az nem egy tábor, hanem egy hideg hely az országban, ahol néhány ember véletlenül lerakott valamit... A tábor ... minden primitív testvériség központja. Nem hagyjuk abba a tűz mágikus erejének használatát.

(5) A woodcraft céljai. Felismerve, hogy a nevelés fő célja a jellem és nem a tanulás, olyan tevékenységeket kerestünk, amelyek a legjobb jellemet, a legjobb fizikai kondíciót fejlesztik, és a természetben felépíthetők, ami röviden az emberiséghez vezet.

(6) Díjak a szabványoknak megfelelően. A versenyképesség elve sok problémáért felelős. Ezt látjuk ma az egyetemeinken, ahol minden erőfeszítést megtesznek a bajnok felfedezésére és fejlesztésére, nagyszámú hallgató elhanyagolásával, ami azt jelenti, hogy aki testi fejlesztésre szorul, az nem kap segítséget, aki nem szorul rá túlzottan. támogatott. Az eredmény sok-sok egészségtelen dolog. Ez elkerülhető lenne, ha megpróbálnánk minden egyént egy bizonyos színvonalra hozni. Nem versengő tesztjeinkben az ellenség nem "a többiek", hanem az idő és a tér erői, a természet erői. Próbálunk nem lekicsinyelni másokat, hanem felemelni magunkat. Bár ennek az elvnek az alkalmazása sok rossznak véget vetne, jelenleg demoralizálja az egyetemi atlétikát. Ezért adjuk oda minden díjunkt a világszínvonalnak megfelelően. (Az érmék nem nyeremények)

(7) Személyes jutalom a személyes teljesítményért. A dicsőség szeretete a vadak legerősebb indítéka. A civilizált embertől azt várják, hogy fő impulzusát egy magasabb princípiumban találja meg. De azok, akik azt hiszik, hogy fajunk férfiai, nem is beszélve a fiúkról, civilizáltak ebben a legmagasabb értelemben, nagyon meglepődnének, ha számokkal szembesülnének. Mégis, az emberi gyarlóság jó anyag ahhoz, hogy dolgozzunk, ha úgy nézünk szembe a tényekkel, ahogy vannak. Mindenkinek esélye van a hírnévre a szabványok révén, és személyes dekorációkkal ajándékozzuk meg, amelyeket mindenki láthat, birtokolhat és kereshet.

(8) Hősi eszmény. Egy tíz-tizenöt éves fiú, mint a vadak, pusztán fizikai az elképzeléseiben. Nem tudom, találkoztam-e valaha olyan fiúval, aki ne lett volna szívesebben John L. Sullivan,



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



spolecnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



mint Darwin vagy Tolsztoj. Ezért elfogadom a valóságot, és igyekszem figyelembe venni az eszményt, ami fizikai, de ugyanakkor tiszta, férfias, hősies, már ismert és biztosan magasabb célok felé vezet.

(9) Festőiség mindenben. Ennek nagy jelentősége van. A festői hatás varázslatos, finomabb és ellenállhatatlanabb, mert első pillantásra nem ésszerű. A címek és a színes jelmezek varázsa, a szertartások szépsége, mondatok, táncok és dalok minden módon felhasználhatók. (Adaptált Ernest Thompson Seton (1927) nyírfakéreg-tekercsből. A teljes szöveg elérhető: www.inquiry.net/adult_association/seton/bow/9_principles.htm)

Ernest Thompson Seton például olyan írók gondolkodására támaszkodott, mint G. Stanley Hall, amikor az „összefoglaló” gondolatait a táborozás indoklásaként használta. Macleod (1983: 131) szerint indiai motívumát két irányból találta ki:

Elsősorban nemcsak az emberi szükségletek forrásainak megőrzésével, a védekezés domináns formájával foglalkozott, hanem a természet ökológiai egyensúlyának megőrzésével is. Úgy vélte, hogy az amerikai indián ezekben az egyensúlyokban él, míg a fehér ember elpusztította őket. Másodszor, válaszul apjának, Seton természetes impulzusokat fogadott el; ez a hajlam az állatok viselkedése iránti érdeklődéssel párosulva készítette arra, hogy felkarolja Hall ösztönpszichológiáját és a fiús vadság gondolatát. De ahelyett, hogy a „vadságot” a civilizáció létrájának fokának tekintette volna, mint ahogy Hall tette, Seton elkezdte az indiánok életét öncélként értékelni, mígnem 1915-ben megtervezte a Vörös Páholyt, hogy az emberek megtanulhassák a világ szellemiségét. világ az indián vallásból.

Javasolt megközelítése táborozást és különféle szertartásokat, játékokat és díjakat alkalmazott. Lényeges, hogy Ernest Thompson Seton nem a jellemépítő szokásos útját követte a konvencionális erkölcs prédikációit követve. A legfontosabb, hogy minden funkciót választhatónak minősített, és alaposan szemügyre vette a csoport szövetségi életét (lásd fent).

Ernest Thompson Seton jelentős benyomást tett Robert Baden-Powellre – és gondolkodása befolyásolta a cserkészlet szervezetének és formájának kialakítását. Seton 1904-ben és 1906-ban Nagy-Britanniába látogatott, hogy népszerűsítse Woodcraft munkáit – és később azt állította, hogy Baden-Powell „sok alapötletét” ellopta a cserkészlet számára (Rosenthal 1986: 71). Seton azt is hitte, hogy Baden-Powell „Légy résen” használata egyértelmű felhívás a háborúra való felkészülésre, amely mellett az egész cserkészlet szervezet elkötelezte magát tevékenységében, retorikájában és elveiben. Röviden, úgy vélte, hogy Baden-Powell elárulta a Woodcraft szellemét. Ötletei több csoportot is inspiráltak, amelyek elszakadtak a cserkészlettől, mint például Ernest Westlak Woodcrafter Knights (alapítva 1916) és John Hargrave Kibbo Kift Brothers (alapítva 1920). A Woodcraft League of America körülbelül 5000 tagra nőtt – de „tartós növekedését hátráltatta a szervezeti lazaság és talán Seton elképzeléseinek különbsége” (Macleod 1989: 239).



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



További irodalom és linkek

Macleod, DI (1983) Character building in an American boy. Scouts, YMCA and their predecessors, Madison: University of Wisconsin Press.

Rosenthal, M. (1986) Character Factory. Baden-Powell and the Origins of Scouting, London: Collins.

Seton, ET (1903) Two Wonders, New York: Grosset and Dunlap (1911 eds).

Seton, ET (1906) Birch bark scroll. The Birch Bark Roll of the Woodcraft Indians: Containing Their Constitution, Laws and Acts, New York: Doubleday, Page and Co. Online (1927 version): http://www.inquiry.net/adult_association/seton/birch_bark_roll/index.htm

Seton, ET (1948) The trail of an artist-naturalist. Autobiography of Ernest Thompson Seton, New York.

Seton, ET (1949) The Best of Ernest Thompson Seton / selected by W. Kay Robinson, London: Hodder and Stoughton.

Seton-Barber, D. A Brief Biography of Ernest Thompson Seton, Ernest Thompson Seton Institute, <http://www.etsetoninstitute.org/BIOBYDEE.HTM>, accessed June 12, 2002.

Wadland, JH (1978) Ernest Thompson Seton: Man and Nature in the Progressive Era 1880-1915, New York.

Ernest Thompson Seton Institute: a useful collection of materials on Seton and Woodcraft.

Seton volt a modern állatirodalmi iskola első úttörője, legnépszerűbb műve a Wild Animals That I Know (1898), amely Lobo farkas megölésének történetét tartalmazza. Később belekeveredett a természeti vita meghamisításaként ismert irodalmi vitába, miután John Burroughs 1903-ban az Atlantic Monthly című folyóiratban közzétett egy cikket, amelyben érzélgős állattörténetek szerzőit támadta. A vita négy évig tartott, és a kor prominens amerikai környezetvédelmi és politikai szereplői vettek részt benne, köztük Theodor Rooseveltnél elnök.

1931-ben az Egyesült Államok állampolgára lett. Seton az 1930-as évek közepén és az 1940-es évek elején kapcsolatban állt Santa Fe művészeti és irodalmi közösségével, amelyben művészek és szerzők egy csoportja volt, köztük Alfred Morang író és művész, Clem Hull szobrász és fazekas, Georgia O'Keeffe festő, Randall festő. Davey festő, Raymond Jonson a Transzcendentális Festő Csoport vezetője és Eliseo Rodriguez művész.

Nyolcvanhat évesen halt meg Seton Village-ben, Új-Mexikó északi részén. Setont Albuquerque-ben hamvasztották el. 1960-ban 100. születésnapja és Santa Fe 350. évfordulója tiszteletére lánya, Dee és unokája, Seton Cottier (anya fia) szétszórta a hamvait a gépről Seton Village felett.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



Cserkész
Egyesület
szociális pro lid a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



A Seton Memorial Library and Museum a Philmont Scout Ranch területén található. Sok egyéb tárgya a Santa Fe-i Seton Mansionban volt, amelyet Seton végső lakhelyeként épített. Seton kabinja 2005-ben leégett; Szerencsére minden műtárgyat, kéziratot, könyvet stb. tároltak a felújítás megkezdése előtt.

Az Academy for the Love of Learning, egy Santa Fe-i oktatási szervezet, 2003-ban vásárolta meg a Seton faházat és annak tartalmát. A 2010-ben megnyíló új Akadémia Központ magába foglal egy galériát, valamint egy archívumot a Seton Legacy műalkotásaiból és egyéb anyagokból. Projekt. A Seton Legacy Project nagyszabású kiállítást szervezett Seton megnyitójáról az Új-Mexikói Történelmi Múzeumban 2010. május 23-án. A kiállítást egy katalógus kíséri Ernest Thompson Seton, David L. Witt művész és természetvédő élete és öröksége címmel.



Lord Robert Baden-Powell (1857. február 22. – 1941. január 8.) katona, író, a Cserkész Világszövetség alapítója. Tíz gyerek közül a nyolc fiú közül a hatodik volt. Apja, Sivilov az Oxfordi Egyetem geometria professzora volt, és meghalt, amikor Robert mindössze három éves volt. Cserkészkészségeit először az elfogott állatok üldözésével és főzésével, valamint a közeli erdőben a tanárok elkerülésével fejlesztette, ami szigorúan tilos volt abban az iskolában, ahová járt. Zongorázott és hegedült is, tehetséges művész volt, aki bizonyos tehetséget rejtett magában, és a színészetet is szerette. Az ünnepeket általában vitorlás vagy kenu expedíciókon töltötték testvéreivel.

Baden-Powell 1876 és 1910 között a brit hadseregben szolgált Indiában és Afrikában. 1899-ben, a második dél-afrikai búr háború alatt Baden-Powell sikeresen megvédte az ostrom alatt álló Mafeking városát. Egy több mint 8000 fős búr sereg vette körül őt és csapatait. Noha létszámfölényben volt, a legénység 217 napig túlélte az ostromot, aminek nagy része a legénységfőnök Baden-Powell parancsára elindított ravasz katonai megtévesztésnek tudható be. Ennek eredményeként Baden-Powell itthon nemzeti hős lett.

Amikor hazatért, Baden-Powell megállapította, hogy katonai kiképzési kézikönyve, a "Scouting Tools" egyfajta bestseller lett, és tanárok és ifjúsági szervezetek használják. Miután találkozott Sir William Smith-szel, a Boys' Brigade alapítójával, Baden-Powell úgy döntött, hogy átírja az Aids to Scouting-ot, hogy megfeleljen a fiatal olvasóknak, és 1907-ben, hogy kipróbálja néhány ötletét, a szigeten, Brownsea-ben tábort állított fel 22 vegyes társadalmi háttérű fiúnak. Ezt a tábort tekintik a cserkészmozgalom kezdetének.



Erasmus+



A Scouting for Boys ezt követően 1908-ban hat részben jelent meg. A fiúk spontán cserkészegységeket alapítottak, és a cserkészmozgalom gyorsan terjedni kezdett. Először nemzeti, majd hamarosan nemzetközi megszállottsággá vált.

Bár végezhetett volna katonai karriert, Baden-Powell 1910-ben úgy döntött, hogy visszavonul a hadseregtől. Edward király tanácsára, aki azt javasolta, hogy a cserkészlet népszerűsítésével jobban szolgálja hazáját.

Irányítása alatt Baden-Powell elvitte a cserkészletet a fiatalok körében szerte a világon, és a cserkészmozgalom tovább növekedett. 1910 végére Angliában több mint 100 000 cserkész élt. 1922-ben 32 országban több mint egymillió cserkész működött, 1939-re; a cserkészek száma több mint 3,3 millióra emelkedett. Baden-Powell találón a "világ főcserkészeként" vált ismertté.

Tramping: Csehszlovákia egyedi mozgalmá

Tramping (más elnevezések: tramping, csavargás a mindennapokban, szlengben: tsundere; aki trampolni megy, azt tágabb értelemben csavargónak (tramp) nevezik, ez nyaralós táborozás (eredetileg a vadonban), általában a túrázáshoz kapcsolódik. Szűkebb értelemben, western filmek és könyvek, a szabadidő eltöltésének módja a cserkészlet és a woodcraft ihlette Csehországban, Szlovákiában, Ausztráliában és Új-Zélandon.



Az egykori Csehszlovákiában egészen sajátos volt. Sokak szerint a cseh

trampelés egyedülálló mozgalom az európai nemzetek történetében. Egyes forrásokból látható, hogy a csavargó mozgalom más országokban is megjelent. Ebben az esetben azonban nem taposásról van szó, hanem csak a szabad vándorlásról, a természetben való megélés különféle formáiról, más mozgások elvei vagy szabályai alapján, amelyeken kétségtelenül a tramping is alapult.

A volt Csehszlovákiában a 20. század eleje óta fejlődik a tramping, először Csehországban, majd Szlovákiában. Főleg a természetben sátorozással jár, sokszor sátor nélkül, csak hálósáokban, sokszor a tűz mellett fekvé. Kapcsolható a túrázáshoz, stoppoláshoz. A túrázás szerelmesei gyakran könnyedén indulnak kirándulni, általában csak egy hálósákkal, egy



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



společnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



késsel és kanállal, gyakran találnak táplálékot a környező természetből. A mozgalom fontos jellemzője a csavargózene, amely műfajilag átfedi a folkot és országhatárokat. Jellemző a nyugati öltözék stílusát idéző, vagy a katonák felszereléséből álcázott vagy más elemeket átvevő öltözet is.

A tramp szó

Az első trampek az első világháború idején kezdtek megjelenni. Idősebb cserkészek voltak, akik már nem elégedtek meg a cserkészszervezet szigorú szabályaival, hanem kapcsolatban álltak a természettel és a romantikával. A tramp nevet még nem használták. Vadcserkészeknek hívták őket.

A tramp kifejezés az angoltól származik, és Amerikában egy vándor vagy idénymunkás kifejezésként használták, gyakran olyan személyre, aki nem tartja tiszteletben a környező társadalom általánosan használt konvencióit, vagy olyan személyre, aki a társadalom peremén mozog és kerüli a szokásos társadalmi elismerést és kötelességeket. Általában nincstelen és társadalmi státusz nélküli személy volt.

A "csavargó" kifejezés valószínűleg úgy került be a cseh nyelvbe, hogy a kifejezést Jack London regényeinek korabeli fordításaiból vette át a múlt század elején. A londoni The Road című regényt szokták emlegetni e fogalom forrásaként. Egy másik inspirációt a korabeli, tematikusan a vadnyugatból merítő könyvek és filmek adtak, mint például Karl May, Zane Gray, Jack Shafer, RL Stevenson regényei és sok más fordítás, főleg amerikai szerzőktől.

A csavargást a chunder vagy tschundern szleng kifejezés is jelzi, az eredeti német "tschundern" - "vándor" szóból. A "sluts" kifejezés eredetileg meglehetősen lekicsinylő kifejezés volt, később elvesztette becsmérlő jelentését és népszerűvé vált.

A tramping eredete és fejlődése

A trampolás jelentős társadalmi jelenség, amely a független Csehszlovákia megalakulása után jellemző a cseh és szlovák városi és ipari agglomerációkra. A gázolás mindig is vonzotta különösen a műszakilag orientált városok lakóit az oktatás vagy a foglalkoztatás szempontjából. Olyan szervezetlen mozgalmat jelöl, amelynek magja túlnyomórészt tinédzserekből áll. A vándorlás mint mozgalom lehetővé teszi számukra, hogy megvalósítsák az életről alkotott elképzeléseiket. Kiteljesíti a fiatalok klasszikus romantikáját, kalandvágát, barátságos és kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatokat kis csoportokban, azt az egyszerű, érthető és természetes életformát, amelyet a tinédzserek - egyébként a városi társadalom konvencióihoz kötve - saját elképzeléseiket alakíthatják ki.

Az első csavargók általában a szegényebb társadalmi csoportokhoz tartozók és az erre az életmódra szociálisan alkalmas munkanélküliek voltak. Később, amikor a mozgalom a szlovák társadalom szélesebb rétegei körében népszerűvé vált, a középső rétegekből, divatosan még a társadalom felsőbb rétegeiből is tinédzserek csatlakoztak a csavargókhoz, az úgynevezett "asztrahánokhoz".



Erasmus+



Az autókkal és luxus kényelemmel felszerelt polgárokat a csavargók (a cseh zsírozóktól) "zsírosnak" nevezték, mert rendetlenséget és zsíros papírokat hagytak maguk után. A túrázók viszont tisztelték a természetet, és a legtöbb táborozás után általában nyoma sem volt, mert mindent feltakarítottak maguk után.

A csavargók fokozatosan fedezték fel az akkor még lakatlan természetben, különösen Prága déli szomszédságában, különösen a Moldva és a Sázava vízgyűjtőkön, majd később a Berounka folyó vízgyűjtőjén vagy a Brdy mélyerdőiben vagy azok fás lábaiban vagy gerinceiben. A gázolás később kisebb-nagyobb mértékben az egykori Csehszlovákia minden szegletére kiterjedt. Az első települések (pontosabban tremptelepek) is a Moldva és a Sázava vízgyűjtőjén jöttek létre, a vadnyugat betelepülésének mintájára. A kalandos képzelet és a romantikus fantáziák arra készítették a csavargókat, hogy kitalált vagy félig kitalált világot alkossanak. Amerikai keresztneveket adtak maguknak, pl. Harry, Betsy, Eddie, Grizzly és Jack. A helyi földrajzi neveket is átnevezték Dakota, Hiawatha, Gold River stb.

Történelem

A legrégebbi ismert tremptelepet 1918 körül alapították a Moldva nevű helyen, a Szent János-vízesésben, amelyet jelenleg a felszín alatt elönt a Štěchovice-víztározó (részben Moldva-vízesés). Eredetileg a recesszióból származó egykori prágai cserkészek névtelen csoportja volt, de a helyet, ahol hétfévente jártak, Britt Hart novellájának cseh címe szerint "Sikító tábor"-ra keresztelték át. Később, a tremptelep hivatalos megalakulásával egy időben a hely az Elveszett remény nevet kapta.

A trampolás háború előtti története a kezdetektől ismert Bob Hurricane és a Tramping története (1990) című könyvének köszönhetően, amely leír néhány híresebb, a háború előtti csavargók által meglátogatott helyet (főleg Prágát), valamint az ország által ismert településeket. szerző. Bár a Hurricane könyve meglehetősen terjedelmes, szöveggörnyezete csak egy amatőr és érzelmileg hangolt időszakleírás, a trempoliok történetének néhány ismertebb eseménye és néhány válogatott tény, amelyek viszonylagosan szerepelnek a könyvben. rendetlen módon. Ez azonban nem igényli a csavargó mozgás teljes vagy szakszerű értékelését. Szlovákiában Zdeno Dočkal az „Údolia nestíchlí” (A völgyek nem hallgattak el, 1991) című művében feltérképezte a gázolás történetét.

A csavargómozgalom szervezetlensége, területi széttagoltsága, a szervezetlen függetlenség filozófiája miatt a csavargás történetére vonatkozó pontos adatok alig állnak rendelkezésre, és valószínűleg nem is lesznek. Történelmi becslések szerint összesen mintegy öt egymást követő nemzedékből több százezer ember vett részt aktívan a taposómozgalomban a csehszlovákiai fennállásának elmúlt 100 évében. Az akkoriban taposó tevékenységet folytató egyes taposócsoportok, települések számát 30-40 ezer (egyes becslések szerint akár nyolcvanezer) körülire becsülik.

Jellegzetességek



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



'rodinná' ústav
společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



A csavargás egy bizonyos életmódról szól, és egy következetlen életmódra összpontosít. A tramp mozgalom elsősorban a barátságon vagy bajtársiasságon, a természetes humanizmuson, a mások iránti alapvető tiszteleten, a természet szeretetén és tiszteletén, valamint az egyéni szabadság tiszteletén alapul. Az erdei bölcsességből vagy a faiparból a trampelés informálisan átveszi azokat a törvényeket és elveket, amelyeket először Ernest Thompson Seton amerikai író fogalmazott meg. A tramping külső attribútumai változnak, de az előbb említett alapok és elvek változatlanok és ma is érvényesek.

A trampok az ún. tramptelepülések (TO vagy ritkábban STO - együttműködő tramptelepek). Általában saját szilárd alappal (kempinghellyel) rendelkeznek, gyakran beépített házikókkal, menedékekkel, szabadtéri kiülőkkel a tábor mellett. A csavargótelepüléseknek az eredeti nevükön kívül gyakran van saját seriffjük és zászlójuk is (tehát nem hivatalos, összetéveszthetetlen nevük volt). A hímezett jelvény "előírt" helye a bal ujjon volt, fél lábbal az ing vagy kabát vállvarrása alatt. A jelvényen a TO (tramp település) rövidítés szerepelt. A tramptelepeken a trempek egy baráti társasággal töltik a szabadidejüket. Találkozásukat szlengben slezinának hívják. A nagyobb összejövetelek elnevezése több település részvételével a potlach nevet kapta. Potlache-okat általában a települések évfordulóján tartanak.



A csavargók nagy csoportja valaha magányos tramp volt, a TS (szoliter tramp) rövidítéssel és általában angol nevükkel. Amikor a magányos csavargó körútja során egy csavargótelepre bukkant, csatlakozhatott hozzájuk. Leginkább barátságos vendégszeretetben részesült, addig maradt náluk, ameddig akart, majd folytatta útját - tipikus szabadság volt, amikor senki nem korlátozott senkit.

A nagyközönség számára a csavargók elsősorban zenéjük vagy dalszerzésük miatt népszerűek. A tramp zene több műfajból merít. Az amerikai vadnyugat romantikus elképzelései, a cowboyizmus, a trapperek és a vadak természetesen elősegítik az amerikai country zene elfogadását. Az amerikai beat kultúra a csavargó zene népi felfogását közvetíti. Ugyanakkor az amerikanizáló elemeket sem fogadják el feltétel nélkül. Alkalmazkodnak romantikus természetjáró elképzeléseikhez, természetes népi gondolkodásukhoz és anyanyelvükhöz. A tramp dalok szövegei túlnyomórészt a trempek anyanyelvén (többnyire csehül, keveset szlovákul) íródnak, ezért szinte nincs szükség angolul énekelni vagy komponálni.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Szinte minden Tramp településen gitároztak és énekeltek a tábortűz mellett. A gitár volt a legalapvetőbb és szinte pótolhatatlan hangszer. Csak a basszusgitár, hegedű, basszusgitár, bendzsó vagy harmonika csatlakozott a gitárhoz. Az egyes tramptelepüléseknek gyakran voltak saját zenekarai és kórusai, amelyek saját településdalokkal büszkélkedhettek. Sokan közülük nagyon sikeresek voltak. A kezdetben csak szájról szájra terjedő dalok később gyakran felszívódtak a kereskedelmi vagy populáris zene műfajában. Sokan közülük később szinte vagy teljesen népszerűvé váltak (a régi dalok közül említhetjük például Eduard Ingriš „Clivo Hucsi Niagara (1931)” című dalát vagy az eredeti „Lobogó /Vlajka” csavargó himnuszt. A „Whiskey Box” című dalt Wabi Ryvola vagy még sokan mások). A legrégebbi dokumentált tramp dal a "San Caroline", amelyet František Hviždálek írt. Ez egy cseh szöveg, amely angol hagyományörzők zenei motívuma alapján készült. A dalt először Fr. Kovařík publikálta 1917-ben.

A trampolás lényeges és nagyon fontos jellemzője az volt, és ma is az, hogy soha nem volt szilárdan szervezett, és minden szervezési vagy kereskedelmi próbálkozás többnyire kudarcot vallott. A trampek szándékosan nem akartak semmilyen módon szerveződni, mert előre tudták, hogyan fog alakulni: a szervezetet lefoglalja az állam, amely elkezd előírni, mit kell és mit nem, és ez azt jelentené, hogy vége a szabadság légkörének. Bár soha semmilyen törvényt vagy szabályt nem írtak vagy egyeztek meg, a legtöbb ember, aki támogatja a csavargást, még mindig elismeri és betartja azokat. Pl. sok Trempnél annyira "szent" volt a tűz, hogy még esős időben sem gyújtották meg, pl. benzinnel – ez teljesen tönkretenné a presztízsüket a többi barát szemében. Egy másik példa az íratlan szabályra, hogy este a tábortűz mellett ülve senki nem dobott cigarettacsikket a barátság tüzébe, mert azzal sértené a többi "csavargót".

Tramping mint társadalmi jelenség

A cseh trampolás a háború utáni szubkultúrákhoz hasonlítható korai ifjúsági szubkultúra érdekes példája, amely máig fennmaradt, bár résztvevőit gyakran üldözték, különösen a kommunista rendszer idején. Önkéntes civil népmozgalomként (más mozgalmakkal együtt - cserkészlet, faipar) nehéz helyzetbe került a totalitárius kormányok alatt. Mindezeket a mozgalmakat gyakran válogatás nélkül elnyomták és bitorolták a totalitárius rendszerek. A gyakorlatban ez többféleképpen is megnyilvánult: a szocializmus idején ezek voltak az StB titkosrendőrkapitányság-ellenőrzése, a tramp kunyhók lerombolása, a tramp rágalmaszások közbiztonsági oszlatása, a kabátok és ingek ujjának feltépése, betiltása. a cserkésztevékenység, valamint a cserkészvagyon erőszakos lefoglalása. klubok, krónikák stb. ellopása. Pedig a trampelés a szocialista időszak végéig létezett, mint a szocializmus uralkodó kultúrájával szembeni ellenkultúra. Ahogy a kommunista rezsim nem szerette a felderítőket és a csavargókat, ahogy a náci rezsim sem szerette a múltban. Nagy szabad szellem, szabadság, informalitás, a nyugati kultúra csodálata, az egyszerű emberi testvériség és humanizmus hangsúlyozása, a politikai liberalizmus, a természet szeretete és tisztelete és e mozgalmak sok más megnyilvánulása - ezek mindig is olyan társadalmi jelenségek és



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
Foto



společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



gondolkodásmódok voltak, melyek soha nem alkalmazkodtak, ezért a totalitárius rendszerek nem szerették őket.

Napjainkban elterjedt az a vélemény, hogy a 20. század történetéből ismert klasszikus csavargás már határozottan a múlté, így de facto halott mozgalom. A témával kapcsolatos vita még tart, a következtetések még nyitottak. Az ügy még mindig nincs teljesen és kielégítően megmagyarázva. A nagy társadalmi mozgalom és az 1989. novemberi események után bekövetkezett változások kétségtelenül hatással voltak a csavargómozgalomra is. Az azonban biztos, hogy mindhárom rokon mozgalom (azaz a csavargó, a cserkészlet és az erdei bölcsesség) számos más civil mozgalomban és kezdeményezésben megtalálta modern megfelelőit, amelyek pl. természet- és tájvédelem, ökológia vagy műemlék- és környezetvédelem stb. Látható az is, hogy sok jelenlegi modern természet-aktív sportnak (ún. "outdoor" tevékenységnek) van valódi modellje a trekking vagy cserkészlet egyes régebbi formáiban, ill. a természetben lenni. A csónakázás, a túrázás vagy a síelés, a szabadtéri kempingezés, a hegymászás, a lovaglás és más sport- vagy szabadidős tevékenységek még mindig élnek.

Vad évszak

Egyre népszerűbbek a természetjárások, a hétvégi kalandozások, egyre többen, így egyre több „baráti” társaság alakul ki, akik közösen határozzák el, hogy megcsodálják hazánk szépségeit. A közvélemény ezeket az első csavargókat gyakran "vadcserekészleteknek" nevezi, mert a klasszikus cserkészletekkel ellentétben közös értékeik ellenére elutasították a szervezett társadalmat. Gyakran találkozunk különféle rajzfilmes viccekkel ebben a témában. A cserkészletek elítélik a Trempek "erkölcsi lazaságát", míg a Trempek a cserkészletek paramilitarizmusát. Az esetleges ellenségeskedés ellenére sok csavargó cserkészletcsapatok tagja volt, és maguk a cserkészletek is gyakran nyíltabb és szabadabb csavargásba menekültek.

Az 1920-as években Hurrikán Bob (igazi nevén Josef Peterka) volt a trampolás egyik legnagyobb népszerűsítője. Segített az egyik első település létrehozásában a Sázava folyón. Neki köszönhető, hogy rengeteg anyag és információ maradt fenn a tramping kezdeteiről. Ő a Tramping History című könyv szerzője, ahol megörökítette fejlődését, kivéve az ellenséges csavargótelepüléseket, amelyekről írásaiban nem tett említést, így azok a feledés homályába merültek. A trampingtelepekről további információforrás a krónikáik, ahol minden fontos eseményt rögzítettek. A telepük egy része a mai napig őrzi krónikáit.

A Vadnyugat hatása

A csavargók jelenlegi formájukba való újjászületésének másik mérföldköve a „cowboy” időszak volt. Amerikai filmeket mutattak be a mozik, és rengeteg kalandirodalom is megjelent a vadnyugatról. Sok csavargó elkezdte stilizálni kedvenc hőseit, cowboy-sapkát, foltos inget, revolvert, bőrcizmát és nem utolsósorban seriffcsillagot viselve. Ez lett az egyes települések vezetőinek (seriffeinek) jelvénye is. Azok a települések, amelyek korábban csak



Erasmus+



rendszeresen látogatott helyek voltak, ahol lehetett táborozni és tüzet rakni, elkezdtek faházakká, nyaralókká alakulni. Így kezdték felváltani az ideiglenes konyhákat és hálóhelyeket a teljes értékű épületek. A túrázók maguk is felfedezik a folyók szépségét, nem csak a környezetüket. A vízi sportok is kiválóak a túrázók számára.

A trampek üldözése

Körülbelül 1927 óta a tramping elterjedt az egész területen, így a korábban üres folyóvölgyek tele voltak csavargókkal és más emberekkel, akik kimentek élvezni a természetet. A csavargók új sátorhelyeket keresnek a megszokottak helyett. A csavargók megkezdik saját nyomtatott és települési folyóiratok kiadását. A csavargás kétségtelenül a sportot is magában foglalja. 1930-ban különböző versenyeket rendeztek a települések között, amelyeken sok sportoló vett részt, mert soraikban voltak aktív túrázók is. Például a labdarúgás népszerű sportja teljes újdonságként az egyik tramp település környezetéből érkezik.

A nagy csapást 1931-ben érte minden tamped, amikor életbe lépett az úgynevezett Kubat-törvény. Ez egy rendelet volt, amely de facto betiltotta a trampinget, és megtiltotta a különböző neműek közös táborozását sátrakban, kunyhókban vagy faházakban. Az egyetlen engedélyezett táborozás a családi kemping volt. A bírság 10-től 5000 koronáig terjedt azon stopposokra, akik nem tartották be a rendeletet. A rendelet kiadása után a csavargók tiltakozni kezdtek. Itt nagy szerepe volt a Naše osadynak, a Trampek és tramptelepek egyesületének, amelynek képviselői szervezték ezeket a tiltakozásokat. A legnagyobb tüntetésen hihetetlenül sok, 15 000 ember vett részt. A csavargók üldözése 1935-ig tartott, amikor is a rendeletet a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezte.

Zene az elnyomás ellen

A csavargók azonban nem sokáig élvezhették szabadságukat. Az állam titkosrendőrsége már az 1950-es években érdeklődött a csavargók iránt, portyázott településeiken, találkozóikon. A rajtaütések során krónikákat vagy zászlókat fogott el, amelyeket csak a kommunista rendszer bukásával kaptak vissza. Az 1960-as évek elején a kommunisták zaklatását és elnyomását kellett elviselniük. A csavargók azonban nem adták fel, és támogatást kaptak például Ladislav Smoljaktól, aki az úgynevezett szürke zónából próbálta kivezetni a trampolást.

Bár nem volt könnyű időszak a csavargóknak, mégis énekeltek, és kezdett kialakulni egy modernebb csavargózene. Wabi Ryvola volt az egyik olyan arc, aki gyakran közreműködött dalokkal a tramp repertoárjában. Számtalan dal született az ő tollából, köztük például a Land of Three Days, a So My Girl Waves Me, vagy a Strange Signs, a cseh trampolás íratlan himnusza. Mindig mellette volt Mika bátyja, akivel együtt lépett fel, és a mai napig hallhatjuk Wabi dalait.

A remény sugarai



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Az 1970-es évben a normalizálódás is beköszöntött, ami a csehszlovák csavargóknak ismét meghozta a remény sugarait és a vágyott szabadság egy kis részét. A 70-es, 80-as évek fordulóján a természetjárók közelebb kerültek az ökológiai mozgalomhoz, és elkezdtek aktívabban törődni természetünkkel. A települések tömegrendezvényeket kezdtek szervezni a természet megtisztítása érdekében. Ezekben az években kezdett megjelenni néhány szamizdat folyóirat, pl. Toulavec. A folyóiratokat illegálisan kellett kiadni, pedig nem írtak semmi politikusat. Az akkori rezsim nem értett egyet a szabad szellemekkel, akik olyan közel álltak a csavargókhoz.

A zene, mint már említettük, a túrázók egyik nagy hobbija. A csavargók így elkezdték saját zenei fesztiváljaikat szervezni. A leghíresebb kétségtelenül a Porta. Maga a bemutató 1967-ben Ústí nad Labemben zajlott, de a leghíresebb porták 1988-ban és 1989-ben kerültek megrendezésre. A fesztivál ideje alatt akár 30 000 ember gyűlt össze Pilsen környékén.

Amikor Amerika megnyílt

1989-ben a kommunista rezsim megbukott, és bukásával megnyílt a kapu az egész világ előtt. Sokan közülük végre megkapták a hőn áhított szabadságot. Végre szétszóródhattak, ahova akartak, és senki sem akadályozta meg őket ebben. Végre újra szabadnak érezték magukat. Sok csavargó ment külföldre abban az évben, ahol hosszú évekig nem találták meg, mert a mi kis csehszlovák erdőnk, ahol régen bujkáltak, már túl kicsi volt nekik.

A csavargók száma az évek során jelentősen csökkent, de ma is új csavargókolóniák létesülnek, a csavargók iránti érdeklődés nemzedékről nemzedékre száll. A Potlache-okat ma is rendezik, bár a részvétel nem olyan nagy, mint korábban, de annál intenzívebb a hangulat. A régi csavargók mesélnek arról, hogyan kezdtek trampolni, milyen volt, amikor települések között versenyeztek, hogyan gyújtottak tüzet a faházukban, hogyan pakolták össze amerikai hátizsákjukat és hogyan menekültek a rendszer elől az erdőbe a szabadságért, a barátokért, és magáért a trampelésért.

Egy jó példa: tramp kirándulás és találkozó (potlak)

A csavargó (nem) mozgalom a fentiek hatására alapvetően három ideológiai üzenetet dolgozott ki: a woodcraft, a cserkészlet és a szabadság.

A tramping átvette a cserkészletet, és az amerikai vadnyugat és a romantika hatására adaptálta: csoportszervezés, öltözködés (ruha és felszerelés), váratlan helyzetekre való felkészülés és túlélés a természetben, szimbolika.

Csavargós túrázás (mi van a következő dombon...?)

A túrázók célja az esetek túlnyomó többségében a

A tramping a legtöbb alapvetet a woodcraftból vette át:

- jellem és becsület építése
- a tűz varázslatának tisztelete
- a természet jelenlétének tisztelete
- rituálék és romantika
- versenyképesség és díjak
- önkormányzás, szabadság és döntési szabadság



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



Legend
foto



'roděni' ústav
společně pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



természet titkainak felfedezése, és lehetőség szerint a vadonban és a természet érintetlen részein való tartózkodás. Más megközelítésektől és mozgásoktól eltérően a túrázás általában nem az atlétikai teljesítményre vagy az egyéni sportokra összpontosít, hanem az aktív és kognitív természetre. A cél, a tempó és a felszerelés ehhez igazodik. A túrázó gyakran választ kijelölt túraútvonalakat a túra során, de nagyon hamar elhagyja azokat, és kitérővel fedezi fel a környéket. Ezért a trekking túrák gyakran tartalmazzák a manapság divatos sportágak elemeit: a sziklamászástól, hegymászástól a kanyonozásig, barlangászatig, vízi sportokig és úzásig, de a lovaglásig is. A tapasztalt túrázók a természet igazi ismerői: a fa-, cserje-, növény-, gomba-, növény- és állatfajok ismerete természetes megnyilvánulás, hiszen túrázóik tartózkodásra, evésre, tűzgyújtásra vagy ételkészítésre használják őket. A természetben való tartózkodásuk után viszont nyoma sem lesz szemétnek, leégett erdőnek, de még a talajnak sem, ahol ebédet főztek.

Kempingezés: A túrázók az esetek túlnyomó többségében inkább a vadonban táboroznak. Megfelelő felszereléssel készülnek rá: sátor, függőágy vagy katonai sátor, matrac, minőségi hálósák, könnyű edények, vízálló és tartalék ruházat, minőségi és megfelelő lábbeli.

Szégyen, ha nem tudnak tüzet rakni bármilyen körülmények között, hiszen ez sokszor a túlélés feltétele. Ez a vendéglátással is összefügg: a látogatót, a tűzhely vendégét tagadhatatlanul szívesen látják, és mindent megosztanak vele: ételt, helyet és lakást. A kirándulók nem dobnak a tűzbe szemetet, műanyagot (az ebédet készítenek rajta), a tüzet távozáskor eloltják és lehetőség szerint teljesen letakarják vagy helyreállítják a talajt.

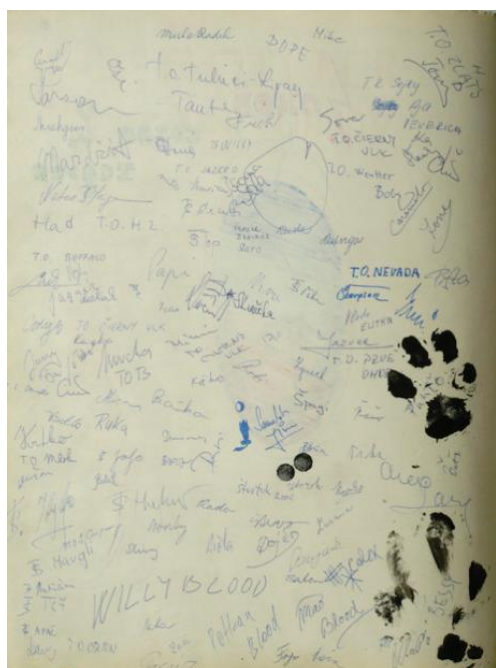
Potlak

A potlak a Nootka törzs nyelvéből származó szó, jelenleg háború kifejezésnek fordítják. A Potlach eredetileg adományozási szertartás volt, amelynek célja a tekintély megszerzése vagy megtartása volt, és ma is ez. Gyakran tartják születésnapok, esküvők, beavatások vagy totem-installációk alkalmával. Kanada és az Egyesült Államok északnyugati partvidékének nemzeti számára évszázados hagyománya van az elnyomásnak. Röviden: aki többet tudott adakozni, az egyre tekintélyesebb lett.





Erasmus+



Tehát mi az a tramp potlak? Seton erdei bölcsességéhez ragaszkodva a cél ugyanaz: tramp csapat vagy egyedüli tramp presztízsének növelése. Hogy néz ki?

Amikor a Tramp kolónia úgy dönt, hogy otthont ad egy potlaknak, elkezd gondosan megtervezni a legjobb időt. A potlak elkészítése is több hónapig tart, bár az elkészítése általában a legintenzívebben rövid (1-2 héttel a rendezvény előtt történik). Ha időpontot választanak (általában tavasztól nyári hónapokig, kivételesen télen), a település "szétszórja" a meghívásokat. A meghívóban közlik a tanya vagy magánszemély szívélyes meghívását, a rendezvény helyét és idejét, kivételesen a rövid műsort vagy az ünnepi tűzgyújtás időpontját. A meghívás személyes, sokszor kifejezetten rá van írva, hogy csak a vendégekre vonatkozik. Napjainkban, amikor egy közösség posztot tesz közzé a közösségi médiában,

általában szívesen látja a hívatlan vagy nem kívánt résztvevőket (kövéreket és kis cowboyokat). Ha mindenkit meghívnak, ez egyértelműen fel van tüntetve a meghívón. A tábor népszerűségétől és ismertségétől függően 5, de akár 300 résztvevőre is lehet számítani. A jelenlegi nagy (cseh-szlovák potlak) 500 vagy több résztvevőt is magáénak tudhat.

Mire készülnek a házigazdák?

A plakkokat - "résztvevői kártyákat és nyereményeket" - általában jóval a potlak kezdete előtt elkészítik a szervezők. Ezeket hagyományosan ferdén fűrészelt, körülbelül 5-6 cm vastag nyírfatörzsekből készítik. A résztvevő kártyákhoz legfeljebb 5 cm vastag ágak és fatörzsek, a nyereményekhez 10-25 cm vastagságúak kellene. A falemezek mindkét oldalát gyaluval vagy csiszolópapírral elsimítják. Az első oldalon egy motívum (általában természeti táj, arcok, romantikus jelenetek trekkerek, indiánok, vadászok, cowboyok életéből. A várható résztvevők számának megfelelően az ár mindig egyedi. Míg az első oldalon a gazda neve, falu vagy évforduló (ebben az esetben a települések fejlesztésére éves potlach) addig a hátoldalon a dátum és helyszín. Jelenleg több településen szakszerűen terveznek grafikai tervezést és a lézerrel mintákat égetnek.





Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994

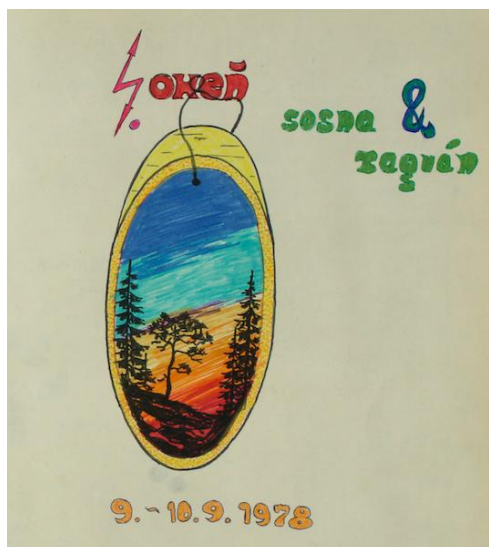


A fogadó tábor mellett előkészíti a zászlórudat a látogató települések és személyek zászlóinak elhelyezésére, dobókereket (földbe ültetett luc- vagy jegenyefenyő törzset) szerel, vagy módosít, programtáblát helyez ki, ha „szalont” vagy bárt alakított ki. , közzéteszi az árakat és működő tüzet tart fenn, ahol a résztvevők ételt főzhetnek vagy melegíthetnek (hacsak nem saját tüzet raknak).

Versenyek vannak a díjakért. A hagyományos csavargóversenyeket nappali és esti versenyekre osztják a tűz mellett. A leggyakoribb mindennapi harcok az erdei harcok, amelyek általában fejsze-/ponyahajtásból, késhajtásból és gyakran gerelyhajtásból állnak (a célpontra). Ritkábban volt lasszó, íjászat, légpuska, pisztoly, csúzli, vagy rönkhajtás, vagy egy esetben buldózer láncdobás... :)

Az erdei küzdelmet humoros vagy igényesebb versenyek (különböző páros versenyek, de farönkök közt táncolás, majompályák Tarzan módjára, de kognitív versenyek is - fafelismerés, gomba, famagvak, különféle futások, küzdőjátékok) egészítik ki. vagy úszó- és mászóversenyek). A fantáziának nincs határa, minél izgalmasabb a verseny, annál nagyobb a presztízs, és persze annál szebbek a nyeremények.

A meghívott résztvevők általában általános (utazási) vagy személyes ajándékot visznek a fogadó helyszínre. Leggyakrabban plakettek, de gyakran kézműves termékek is, a faragott totemektől, bőrtáskáktól és tasakoktól, tokoktól az értékesebb és ritkább tárgyakig, mint például a felszerelésekig: kések, tomahawk-ok, balták, lasszók vagy alkoholos italok.



A résztvevők általában a állomáshely közelében, a kijelölt helyeken vagy tetszés szerint táboroznak. Ha a kriogén területen fenntartott tűzhellyel rendelkező "foltokat" / táborokat tartanak fenn, akkor ezeket használják. A tűzhely ártalmatlanítása nem kötelező, de az elv érvényesül - ne hagyja maga után a tűzhely mellé kidobott grillsütők, palackok, kannák, fóliák hulladékát. Ha a kiránduló úgy

dönt, hogy a legközelebbi tüzet használja, annak fenntartásában is közreműködik - általában rőzsét vagy akár nagyobb rönköket, száraz fadarabokat gyűjt és hoz.

A fogadó település további feladatai közé tartozik az ünnepi tűzgyújtás. Töltött pagoda (ritkán piramis) alakja van, néhány gyújtólyukkal. Annak érdekében, hogy egész éjszaka fenn tudja tartani a tüzet, megfelelő mennyiségű rönk kell hozzá. A tüzet hagyományosan természetes anyagból készült fákkal gyújtják (általában nyírfa kéreg vagy viasz és





Erasmus+



gyanta keverékével töltött lucfenyő). A benzin és az ipari kőolajtermékek teljes mértékben kizártak.

Az ünnepi tűz körül egy védőkör és egy második külső "tisztasági" kör jön létre, amely meghatározza azt a teret, ahol (miután a település seriffje vagy a szervező lezárja) csak a "pokol kapujának őrzője, a "gyűjtogató" léphet be, azaz aki addig tüzel, amíg ki nem alszik. Senki nem dobhat semmit a szertartásos tűz és tisztaság körbe, és nem lépheti át a kört (még véletlenül sem). A résztvevők arra kéri a többieket, hogy ritmikusan dobon vagy tuskón doboljanak. A résztvevők összejövetele után a szervező azt mondja: "Hívom a tüzet!" Ezt a hívást általában 4 vagy 5 oktató (az ceremónia tiszteletbeli résztvevője) végzi, és a faműves szertartás szerint vagy négy kis tüzet gyűjtanak egy nagy pagoda és egy nagy pagoda oldalán, vagy ha csak négy, majd minden tűz és maga a ceremóniális tűz négy oldalról.

A gyűjtási szertartáshoz a szövegek rövidített, kiterjesztett vagy teljes változatát használják

A rövid szöveg:

1. Legyen tiszta, erős és mindig óvja a természetet.
2. Mondd meg az igazat, légy alázatos, játssz őszintén a szabályok szerint.
3. Légy bátor, figyelj és figyelj.
4. Légy kedves, segítőkész, élj boldogan.

A kibővített szöveg:

EZ A SZÉPSÉG FÉNYE:

1. Légy tiszta, te és a hely, ahol élsz.
2. Értsd meg és tiszteld a testedet. Ez a szellem temploma.
3. Légy barát minden ártalmatlan lényvel. Védje a fákat és a virágokat, különösen vigyázzon a tűzesetekre az erdőben és a városban.

EZ AZ IGAZSÁG FÉNYE:

1. A becsület szava szent.
2. Játssz tisztességesen. A hamis játék ugyanaz, mint az ádulás.
3. Légy alázatos. Imádd a Nagy Szellemet (Istent), és tiszteld mások hitét.

EZ AZ ERŐ FÉNYE:

1. Légy bátor. A bátorság az egyik legnemesebb tulajdonság.
2. Fogd be a szád, amikor a vének beszélnek, és más módon mutasd meg nekik a tiszteletet
3. Légy engedelmes. Az engedelmesség alapvető kötelesség az erdei bölcsesség útján.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



společnost pro lidi a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



EZ A SZERETET FÉNYE:

1. Légy kedves. Csinálj legalább egy jó cselekedetet naponta.
2. Legyen hajlandó másokon segíteni. Tedd a feladataidat.
3. Légy vidám. Örülj, hogy élsz.



Erasmus+



A teljes szöveg:

EZ A SZÉPSÉG FÉNYE. A KÖVETKEZŐ HÁROM sugár ragyog belőle:

1. Légy tiszta, te és a hely, ahol élsz. Nincs tökéletes szépség a test, a lélek és a cselekvés tisztasága nélkül. A test a szellem szent temploma, ezért imádd testedet. A tisztaság elsősorban Önnek és a körülötte lévőknek előnyös. És akik betartják ezt a törvényt, azok valójában a hazájukat szolgálják.
2. Légy erős. Értsd és tiszteld a testedet. Ez a szellem temploma, és ha nem egészséges, nem lehet erős vagy szép.
3. Védje meg az összes ártalmatlan teremtményt szépségük örömére. Védje a fákat, virágokat, és különösen ügyeljen az erdőben és a városban lévő tüzekre.

EZ AZ IGAZSÁG FÉNYE. A KÖVETKEZŐ HÁROM sugár ragyog belőle:

1. Becsületszavadat tekintsd szentnek. Ez az igazság törvénye, és az igazság bölcsesség.
2. Játssz tisztességesen, mert a fair play igaz, a hamis játék pedig hazaárulás.
3. Légy alázatos. Imádd a Nagy Szellemet (Istent), és tiszteld mások hitét, mert senki sem ismeri a teljes igazságot, és mindenki, aki alázatosan hisz, megilleti a mi tiszteletünket.

EZ AZ ERŐ FÉNYE. A KÖVETKEZŐ HÁROM sugár ragyog belőle:

1. Légy bátor. A bátorság az egyik legnemesebb tulajdonság. A félelem minden rossz gyökere. A félelemnélküliség az erő.
2. Fogd be a szád, amikor a vének beszélnek, és egyéb módon tiszteletlenül. A csend nehezebb, mint a beszéd, de végül erősebb.
3. Légy engedelmes. Az engedelmisség alapvető kötelesség az erdei bölcsesség útján. Az engedelmisség önuralmat jelent, és ez a törvény magja.

EZ A SZERETET FÉNYE. A KÖVETKEZŐ HÁROM sugár ragyog belőle:

1. Légy kedves. Tégy legalább egy önzetlen szolgálatot naponta, még akkor is, ha csak azért, hogy növelje a szakadékot azokon a helyeken, ahol felbukkan a tavasz.
2. Nyugodtan segíts. Tedd meg kötelességedet azért a felemelő érzésért, amit a szolgálat ad, mert a szolgálatból merítünk erőt.
3. Légy vidám. Légy boldog, hogy élsz, mert minden ésszerű öröm, amit kaphatsz vagy adhatsz, elpusztíthatatlan kincs, amely megduplázódik, ha megosztod egy másik személlyel.



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



szociális pro lid a venkov



EKE
SZATMÁR 1994



Ha a szervező talál olyan embert, aki korszerű eszközök (fadörzsölés) nélkül is tud tüzet gyújtani, az nagy presztízs a településnek és megtiszteltetés a résztvevőknek.

A tűz kitörése után (gyújtás közben eloltani nagyon kínos...) általában a Vlajka vagabond himnuszt éneklük. A szöveg itt található:

Minden belefut az álmokba és az életbe körülöttük, csak lent a tűzkerekek sötétjébe, hogy nevetésben hallhassunk. Ott mindenkinek vidáman dobog a szíve az ismerős daloktól, határozottan érezhető minden. ®: A zászló felfelé lengeti, gyermekei öröme azonnal csatlakoznak a felhőkhöz, és újra integetnek, amikor a fiatal idő elmegy tőlünk. 2. Egyedülálló évek után, amikor eltévedsz a régióban, és az egykori paradicsomokban találod magad, jobban fog emlékezni azok pillanataira, akiket régen szerettél, mint valaha is hallottad őket játszani.

A csavargó himnusz eléneklése után a szervező arra kéri a pokolkutyát, hogy zárja be a tisztasági kört, és általában egy perc néma csendet kér az elhunyt barátaiért. Jelenleg az érzelmek és személyes megnyilatkozások rohanásában egy percnyi csendben megszólal a résztvevők hangja: "Hello. XY", így a néma perc elveszti eredeti értelmét.

Égő tűz után a nappali versenyek értékelése vagy alternatív kiírás az éjszakai versenyekre. Leggyakrabban a befogadó település és a betelepülők kreativitásának mértéke szerint egyéni és zenekari énekversenyt, szórakoztató mesemondót, vagy az esti tűzhez illő igényesebb, mulatságosabb vetélkedőt hirdetnek. A jobb fekvésű településeken csapolt sörrrel és üdítővel, télen groggal vagy gulyással is kínálják a résztvevőket. Az ünnepi tűz közelében inni és enni tilos, de fenntartott helyen. Az íratlan szabályok megsértése esetén a fogadó település jogorvoslatot és rendet biztosít, megmagyarázza a tudatlanokat, mérsékli a túlmerészséget, a ritka konfliktusokat esetleges lefoglalásokkal vagy börtönbe zárással oldja meg.

Barátságatlanabb éghajlati viszonyok között, télen, esőben a tűz kinyithatja a "tisztaság körét", és a résztvevők a tűz védőkörébe léphetnek. Természetesen továbbra is érvényben marad a "tűz tisztasága", valamint a résztvevők általi hozzáadásának, főzésének, melegítésének, grillezésének és bármilyen tárgy, így a cigarettacsikkek bedobásának tilalma is.

A potlak általában másnap véget ér. Néha versenyeket is tartanak másnap reggelre, vagy rövid túrákat vagy sétákat tesznek a környéken. A csavargók gyakran mindenféle gyakorlati dolgot és hírt hoznak a világból, hogy szórakoztassák magukat és barátait, így mulatságban sincs hiány. Női vagy gyerekversenyt szoktak rendezni a nagyobb megjelenés érdekében. Vannak játékos és humoros formáik (zsákfutás, gyaloglás, párbaj, "lóverseny"), valamint modern mozgásos játékok (molekulák, különféle rejtvények, ügyességi, erő- és tudásversenyek)



Erasmus+



JÖVŐ-KÉP
EGYESÜLET



szociális erény
společně pro lidi a venkov



A tramp potlak szervezése pontokba szedve

- 1) Hívja össze a szervezők csapatát
- 2) Válasszon megfelelő időpontot (általában hétvégét)
- 3) Állapodjon meg a potlach tartalmában/céljában
- 4) Tervezze meg a résztvevő oldalak tervezését és a csapatban a díjakat
- 5) Egyezzen meg a munkamegosztásban
- 6) Meghívók tervezése, gyártása és forgalmazása
- 7) Nyeremények és résztvevői lapok elkészítése
- 8) Készítsd elő a fát a pagodához és a tűzhöz
- 9) Egyezzen meg a versenyvezetőkről
- 10) Ki fogja meggyújtani a tüzet? Hogyan?
- 11) Építsd meg és töltsd fel a tűz pagodát
- 12) Készíts 1-5 fáklyát a tűz meggyújtásához
- 13) Készítse elő és emelje fel a zászlórudat
- 14) Javítás / totemkészítés
- 15) Szervezen frissítőket
- 16) Gyűjtsa be és tartsa fenn a működő tüzet
- 17) Gondoskodjon arról, hogy a résztvevők hozzáférjenek ivóvízhez
- 18) Ki fogja játszani a tramp himnuszot?
- 19) Írja meg és engedje el a programot
- 20) Délutáni versenyek szervezése
- 21) Hívd az embereket, hogy gyűjtsanak tüzet (dobolás)
- 22) Gyűjtsd meg az ünnepi tüzet
- 23) Jelölje ki a "pokolkutyát" és adjon neki egy vasvillát / botot, hogy tovább égjen a tűz
- 24) Zárd be a "tisztaság körét"
- 25) Köszöntsük a résztvevőket és tartsunk egy perc csendet!
- 26) Tájékoztassa a látogatókat a szabályokról
- 27) Esti versenyek meghirdetése, lebonyolítása
- 28) Ossa ki a résztvevői kártyákat
- 29) A versenyek eredményhirdetése, díjak átadása
- 30) Ha szükséges, nyissa meg a tisztítótűz körét